

GAZDASÁGI LAPOK

36. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1915. Szeptember 5.

Több mint 1000 munkás, 130 aranyérem.

Gazdáknak legjobb munkaerő
WICHTERLE 3 lóerős KISMOTORJA
egyszerű, olcsó, biztos üzem.

DARA- ÉS LISZTMALOM
szavatoltan darálásra és lisztőrlésre egyaránt alkalmas.

BURGONYA-KIÁSÓGÉP
kitűnően bevált rendszerben.

Kérjen költségmentes árjegyzéket.
WICHTERLE F. gépgyári fióktelep,
Budapest, VI., Vilmos császár-ut 43/G.

Több mint 1000 munkás, 130 aranyérem.

Minden gépért teljes szavatosság.

Minden gépért teljes szavatosság.

Telefon: 16-34.

Telefon: 16-34.

Bocskor

munkások és hadifoglyok részére, szavatolt tiszta bőr és talpból azonnal szállítható.
SCHÖNFELD, BUDAPEST,
X., Állomás-utca 6.

A munkáltatási idényre ajánlunk
elsőrendű pestvárosi fehér tábla- és kitűnő vidéki perzselt
munkásszalonnát,
valamint pestvárosi
disznósirt

a legmérsékeltébb árban. Felhívásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznósir- és szalonnagykereskedők, Budapest, IX., Hentes-utca 17/G
Sürgőnyezim: „Weiszefett, Budapest.“ Interurban távbeszélő „József“ 14-50

Simmenthali üszők,

kitűnő leszármazásuak, 2 $\frac{1}{4}$ —3 évesek, hasas és befedettek, legelőn keveltek, egyenesen a havasokról eladja:
FÜRSTLICH SCHWARZENBERG'SCHE ALPWIRTSCHAFT
GESTÜTHOF, Post MURAU, OBERSTEIERMARK.

PRIMA AUSSIGI RÉZGÁLICZ

calcinált (viztelenített, poraifaku, s így könnyen oldódó) állapotban méltányos áron kapható.

Czim a „BORÁSZATI LAPOK“ kiadóhivatalában BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. tudható meg.

EREDETI EREDETI
MAYFARTH-féle

törvényileg védett

„HERKULES“

bor- és gyümölcs-sajtók.

Elsőrendű gyártmány.

Viznyomásu bor- és gyümölcs-sajtók.

Felül nem mult!

Szőlő- és gyümölcs-örlők szüretelő berendezések.

MAYFARTH PH. és TSA

gazdasági gépgyár

Bécs (Wien), II. Taborstrasse 71.

637. Árjegyzék ingyen. — Képviselek kerestetnek. Különleges gyártás sajtók és borászati készülékek számára.

A galántai ekeversenyen

is újból beigazolódott, hogy a

MACLAREN tulhevitős GŐZEKE

50 és 100 HP nagyságban, a legmodernebb, legszolidabb, legmegbízhatóbb és

a leggazdaságosabb szántógép.

Bővebb felvilágosítást ugy ezen kettősrendszerű gőzekéről, valamint a Garrett-féle magajáró, mint a legjobb kivitelű világhírű gőzcsepplőkről, gőzterea- autókról, gőzuthengerekről, stb. szivesen nyujt a magyarországi vezérképvislet

FLEISCHL SAMU cég, Budapest, V., Nádor-u. 28.

Eredeti importált
amerikai manillazsineg,
kézi kévekötel.

Uj és egyszer használt

**ZSÁKOK,
PONYVÁK.**

**Hazai zsák-
és ponyva-
gyár és kölcsönintézet**
NAGEL ADOLF

Budapest, Arany János-utca 10.

Sürgönycim: Nagela Budapest. Vidéki telefon: 104-10 és 35-92.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmá-
solatok csatolandók. Eredeti bizonyít-
ványok elvesztéséért a kiadóhivatal
nem vállal felelősséget. ****

KIS HIRDETŐ

A kihirdetések ára: minden szó 5 fillér
a vastagabb betűvel írt szavak 10 fillér.
a legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly
levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges
póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

Állások, pályázatok,
valamennyi szakmából olvas-
ható az „Országos Pályázati
Közlönyben“. Ingyen mutat-
ványszám. Budapest, IX. ker.,
Üllői-út 55.

Kovács János 58 éves, róm.
kath., gyakori-
lati gazdasági állást keres. Ki-
sebb és nagyobb gazdaságban
mint intéző, ellenőr és gazda-
sági irnok volt alkalmazva, jó
bizonyítványai vannak. Lakása
Budapest, VIII., Lujza-utca 23.,
II. em., 36. ajtó.

Birtokot

venni szándékozom. Kérek rész-
letes értesítést az árra, nagy-
ságra, rajta levő terhekre és
fizetési részletekre vonatkozó-
lag, valamint arra nézve, hogy
mennyi a szántó, rét, legelő,
erdő, nádas, szőlő, hasznavehe-
tellen, belsőség, stb. Cím:
Wolf Guidó Budapest, (Óbuda.)
Byüri-utca 4. szám, ajtó 10.

Reitter Oszkár
nagybecskereki főkapitány
és fajbaromfi tenyésztőnek
nagyszerű találmánya
a „PATKÁNIN“

patkányirtó szer (nem mérge) mely
emberre és házi állatokra nem
ártalmas.

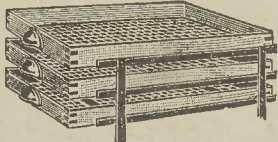
1 adag ára 2 korona
mely elegendő körülbelül 120 pat-
kány kiirtásához.
Minden adaghoz használati
utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás!
Ismertető prospektust, melyben le-
van írva, hogy különféle gazdaság-
ban hány adag használható. Kérésre
ingylen küld **Reitter Oszkár** fő-
kapitány **Patkánin** gyárának
vezetősége **Nagybecskereken**.

Egy 56 éves, nős, gyermek-
telén, egészsé-
ges szervezettü gazda, 36 évi
gyakorlattal, kitűnő ajánlatok-
kal, megfelelő alkalmazást ke-
res. Címe e hirdetés számára
való hivatkozással megtehető
a lapok kiadóhivatalában.

Nőtlen gazdasági ellenőr,
szorgalmas és megbízható erő,
a kinek pénztárkezelésben gyá-
korlata van, lehetőleg Dunán-
túlról, felvétetik **Uradalmi bér-
lőségénél, Győrzámoly.**

Tűzhely-aszalók

3 cserénnyel 6.60 K
4 cserénnyel 8.— K
árban szállít darabonként
bérmentve

Siebwaren-Fabrik
(szitaáru-gyár)
Joh. Bukowansky
Linz 139.

Utastítás zöldség, burgonya
és gyümölcs szárítására,
ingyen.

A 32 év óta fennálló
FISCHER-féle

**ZSÁK-
és
PONYVA-
GYÁR** BUDAPEST,
Nádor-u. 31-33.
egyike az ország legmegbíz-
hatóbb beszerzési forrásainak.

Lópokrócok,
valódi amerikai

Manila-kévekötel,

SZŐLŐKÖTŐZŐ-FONALAK,
jobb és olcsóbb a raffinál.
Egyszer használt ponyvák, ter-
mény- és lisztos-zsákok is
állandóan jutányosan kaphatók.

Azonnal szállítok minden mennyiség-
ben és minőségben:

**Nyersolajat
Mótorbenzolt
Mótorkenőolajat
Hengerolajat**
valamint mindenféle olajat.

WEISZ JÓZSEF

a wieni „CLIMAX“ nyersolajmótorgyár
BACHRICH ÉS TÁRSA betéti társaság
vezérképviselője

Budapest, VI., Gyár-utca 20.
Sürgönycim: „CLIMAX“, BUDAPEST,
Telefon: 71 01.

„Homoki“ gazdaságba ke-
restetik keresztény nőtlen

KEZELŐTISZT

kinek a

**dohánytermelésben és
sertésenyésztésben**

is kellő jártassága van. Fizetés és be-
lépés megvezetés szerint. Bizonyít-
ványmásolatokkal felszerelt aján-
latok küldendők

a „GAZDASÁGI LAPOK“ kiadóhivatalába.

A m. kir. Minisztérium 2966/1915. M. E. számú rendelete
alapján alakult

KORPAKÖZPONT

Budapest, V., Vilmos császár-ut 26. szám
alatti hivatalos helyiségében működik és a t. gazdakö-
zönségnek a gazdasági felügyelőségek által kiállított
korpautalványok alapján rendelkezésére áll.

Korpanak kicsinyben való árusításával foglalkozni
óhajtó kereskedők forduljanak referenciákkal ellá-
tott ajánlkozásaikkal „Korpaközpont“ igazgatóságához.

Uj és egyszer hasz-
nált tisztos és korpás

legjobban és olcsón szállít:

SCHLESINGER ÉS TÁRSA

zsák- és ponyvakölcsönző intézet
Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 36.

Kévekötel-, ponyva-, zsineg-, juta-
és lengyártmányok gyári raktára.

Telefon 15-28.

Telefon 15-28.

EREDETI NÉMET GYÁRTMÁNYU

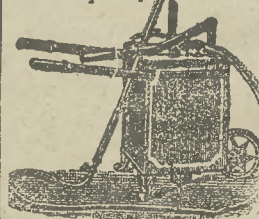
30 HP TRAKTOR

teherhuzásra, cséplésre, szán-
tásra, malomhajtásra kiválóan
alkalmas, jutányos árban eladó.

Dénes B. Betétitársaság

Budapest, V., Vilmos császár-ut 61/g.

A Heller-féle
„KING“
gyorsmeszelő
és fertőtlenítő
gép, az ecset-
munka 20-szo-
rosát teljesíti.

Gyártók azonkívül

PITTORE ÉS TRIUMPH
nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető
golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát
nincsen eldugulás nincsen piszkálás. Me-
szelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák per-
metezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval)
60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER BÉCS, II., Prater
Schrotzbergstrasse 1.
Kérienek leírást. Képviselőket keresetnek.

Legnagyobb megtakarítás
időben,
pénzben
és anyagban!

A „King“ kiváló gyors-
meszelő- és fertőtlenítő-gép
sokoldalú használhatósága
miatt **egy mezőgazda-
ságban sem nélkülöz-
hető.** A szivattyuk teljesen
tömör sárgarézből készül-
nek, javítások majdnem tel-
jesen kizártak. „King“ töm-
lővezetékekkel **többet telje-
sit, mint 20 ember
ecsettel** és mindenféle áll-
ványozást és előmunkálattal
teljeslegessé tesz. Ezen gép
egy nap alatt kifizetődik.

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMOS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELV:
Hosszunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 „
Negyed évre 5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz eszünk.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos áron fogad-
tatnak el.

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

KEZIRATOKAT A SZERKESZTŐSEG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

	Lap
Szemle	418
A világháború nemzetgazdasági jelenségei Európa kihoz- tatásával. — Löherer Andor	415
Rácz Sándor	415
A buza vetőmagja. — Tóth Lajos	418
Utazás alatt írt jegyzetek. — r . n.	417
Nemesített magyar búzák terméseredményei az 1914—15. ter- melési évben. — Grabner Emil	417
Kérdések és feleletek	418
Kérdések: Görészöllőztető, H. M.	
Feleletek: Mibe kerül egy k. hold buza? — r . n.	
Kisebb szakközlemények	418
Hírek	418

(Időjárás és gazdasági helyzet. — Nyersolaj lefo-
glalása Ausztriában. — Az osztrák moratórium meg-
szűnt. — Németország fejlődése. — Visszaélés a
motorhajtó anyagokkal. — Szidják a gazdákat és
a malmokat. — Korpaközpontól valami. — Hol
a cukor?)

Hogy milyen idő lesz, mire e sorok napvilágot
látnak, azt nem tudjuk, de augusztus 20-tól
30 ig verőfényes napok voltak — mint tudósítá-
sokból értesülünk — Magyarország egész terü-
letén. És ez jó, hogy így volt, ezért halát kell
adnunk a magyarok nagy Istenének, mert a me-
zőgazdasági termelés egy jó nagy és értékes ré-
szét ezen meleg idő, ezen tündöklő napsugár te-
remtette meg valóban jóvá, igazán egészségessé,
sokat érvé. Lám a burgonya már a földben
kezdett rothadni, most hogy kiszáradt a talaj,
megszűnt a rothadás, nem lesz oly vizenyős a
gumó és így jobban eltartható, tápanyagokban
dusabb élelmiszer, illetve élelmiszer ad. A kuko-
ricza érését gátolta a nedves hideg idő, most az
eddig uralkodó tiz forró nap a korait már kezdi
keményíteni, érlelni; de van már arra is remény,
hogy kései fajták is be fogják érni s nem kell
őket nyakra-főre feleltetni, vagy nem kell ret-
tegni azért, hogy egy korai fagy a még puha

szemet teljesen romlandóvá teszi. A mindenféle
répa, kiváltképpen a cukorrépa, pedig a meleg
következtében cukorban gazdagabb lesz s ez-
zel nemcsak a gyárosoknak válik hasznosabb
nyersanyaggá, hanem a gazdáknak is előnyükre
szolgál, mert hisz takarmányaik tápanyagban
bővelkednek majd ezen idő után. A legelők pom-
pásak! A kései sarju, a 3. illetve 4-ik kaszálás
luczerna a 2-ik illetve 3-ik, gyapja a heréknek
jobb lesz, betakarítható leend; megszárad a
rend. A csalamádé feleslegek besavanyíthatók
most már. A leglaposabb földekre is küldhetünk
ekét s a forgató, illetve vetőszántás, majd a ve-
tés is megindulhat. A szőlő, mely már szinte re-
pedezni kezdett, most már be fog érni, a must,
habár kevés lesz is országsherte, de nem lesz
bicskanyitogató. Így csak jót tett a meleg, szá-
raz idő s ha néhol zivatar volt is, de maradjon
az ég továbbra is derült, a hőmérséklet magas!

Volt ugyan 30-án este sok helyen nagy eső,
sőt itt a fővárosban majdnem felhőszakadás, de
már újra kiderült, csak hogy lehűlt a hőmérséklet
kissé. No de vigasztal az a tudat, hogy még
hátra van az utónyár, a vénasszonyok nyara,
melynek melege majd kipótolja a mostani hü-
vösséget.

Egy kedélyes meteorológus ez az utólagosan,
de évenként hűségesen beköszöntő melegségről
azt mondja: »Tetszik tudni, azért is hívják ezt
az időt vénasszonyok nyarának, mert ez is olyan
elkésve érkezett jelenség, mint az idősebb höl-
gyeknek szívbeli fellobbanása, mely képes ugyan
némi meleget fejleszteni, de már csak igen rö-
vid ideig, azért ez az utónyár is csak pár napig
— esetleg egy hétig tart.« Ne legyen neki igaza,
tartson az idén legalább három hétig, ezt kíván-
juk a magyar gazdáknak!

*

Osztrák miniszteri rendelet jelent meg, a
nyersolaj lefooglalásáról. E szerint az ujonnan
nyert nyersolajat veszi az állam birtokba, míg
a régi készlet szabad forgalom tárgya marad. A
nyersolaj árának megállapítása az érdekelték
szabad elhatározására van bízva, mert ha ez el-
marad, kerül sor hivatalos ármegállapításra. Az
osztrák rendelet természetesen nálunk is érez-
tetni fogja hatását, mert finomítóink, a mennyi-
ben szabad készletekből nem képesek besze-
rezni nyersanyag szükségleteiket, az osztrák
kormánytól lefooglalt készletekre lesznek utalva.
A készletek azonban igen jelentékenyek. Az oro-
szok a míg magukat Galicziában biztonságban
éreztek, nem igen zavarták a produkciót. A mi-
kor ki kellett vonulniok, tettek ugyan sok kárt,
de sok kutat nem pusztítottak el. Összesen 229
kutat 4663 ciszterna produkcióval tettek

tönkre; 114 kut azonban 4262 ciszterna pro-
dukcióval épségben maradt. A tartályokban
83.000 ciszterna volt beraktározva, ebből
51.000 et mentettek meg a tüztől. Legjobban
károsodott a Kárpát r. t., a Galicia, Fantó. Igaz,
hogy hetek, hónapok kellene, míg az üzemet a
régik fokra lehet emelni, de anyagban nincs többé
hiány, nemcsak a tekintélyes készlet folytán, ha-
nem azért is, mert Romániából is lehet behozni
motorhajtó olajat és petróleumot. Kár, hogy a
finomítók produktumaira is nem tette rá az osz-
trák állam a kezét, mert a nyersolaj lefooglalásá-
tól még vigan folyhat a petroleum, benzín stb.
spekuláció.

Nálunk még rosszabbak a viszonyok, mint
Ausztriában és a háborus viszonyok közt is
szinte példa nélkül áll az a hihetetlen kapzsiság,
mely a magyar petroleumfinomítók üzleti poli-
tikájában eddig érvényesült. Hogy a petroleum
árának 36 fillérről 1 korona 36 fillérre való fel-
emlése milyen hasznot jelentett a petroleum-
vállalatoknak és a mögöttük álló bankoknak,
annak illusztrálására itt közlünk egy ékesen
szóló összeállítást, a mely a minap jelent meg a
„Pénzvilág“-ban:

	Tiszta nyereség 1913-ban	1914-ben
	k o r o n a	
Fiumei kőolaj	1,761.469	3,019.905
Apolló	193.115	1,262.900
Bihar-szilágyi	251.069	590.142
Magyar petroleumipar	3633	750.000
Hazai kőolaj	—	173.824 81
Vesta	—	98.744
Olea	—	98.744
Összesen:	2,209.286	5,920.898.81

De mi azt reméljük, hogy a mi még nincs, az
majd pemsokára meglesz és pedig nemcsak a Laj-
tán tul, hanem nálunk is, mert az a szemérmet-
len uszoráskodás, mely nálunk majdnem min-
den ipari termékén, de kivált az olajfélék eláru-
sításánál lábrakapott, már igazán égbekiáltó.

Helyénvalónak tartjuk itt idézni a porosz bel-
ügyminiszter drágaság elleni intézkedésekről
szóló rendeletének egy mondatát: „A háborut
nem szabad olyan konjunkturának tekinteni, a
melyből a lehető legnagyobb hasznot szabad a ke-
reskedőnek kihozni. Ellenkezőleg, az a hazafias
kötelessége mindenkinek, a ki közgazdasági
cikkkel kereskedik, hogy a háboru alatt érje
be a leszerényebb haszonnal, a mi a maga és a
családja számára az egyszerű megélhetést és
üzletének továbbvitelét biztosítja. Hosszu időkre
szólóan attól függ majd Németországban a ke-
reskedelem és ipar megbecsülése és attól függ a
befolyás, melyet a német közéletre gyakorolhat-

**TAKARMÁNYDARA (KORPA)
TENGERICSUTKÁBÓL**

a LANZ-féle örlőgéppel! Az
eddig csak tüzelésre használt
tengericsutka mint KITÜNŐ
TAKARMÁNY értékesíthető.

AJANLATTAL SZOLGÁL: **HAHN ARTHUR** és **TÁRSAI BUDAPEST,** VIII. KERÜLET,
ÜLLŐI-UT 52/g.

Sürgönczim: **CASE BUDAPEST.**

Eredeti
amerikai

CASE

gőzszántó-
gépek,
a c z é l
c s é p l ő k.

STOVER amerikai benzínmoto-
rok és lokomobilok.

nak, hogy miképpen fogják teljesíteni e foglalkozási körbe tartozó emberek a háborus helyzet által előírt, előbb említett hazafias kötelességüket. Arany szavak ezek, nem lehet őket elég sűrűn idézni.

Bár csak megszívlelnék a mi nagy ipari és kereskedelmi köreink is ezen valóban márványba illő gyönyörű mondatot s követnék annak magasztos értelmét. Csakhogy fájdalom, a mi merkantilista köreink hazafisága ily magasztos fel fogással nem mérhető, különben alig akad közöttük fehérholló, ki az önzetlen hazafiság méltó képviselője volna. De jól mondja a régi magyar közmondás, hogy az kiabál legjobban, a kinek a háza ég, mert éppen azok szoktak a gazdaközönségre kigyót-békát kiáltani, kik a fogyasztóközönségnek kiszípolozásában a netovábbat akarják elérni. Mutatóul a középső hasámban közreadunk olyanokat, melyek a rosszakaratu rágalom nyílával akarnak ölni.

Augusztus 31-ével — Galiciát és Bukovinát kivéve — megszűnt az osztrák moratórium. Nálunk pedig még folyton tart ez az áldatlan megszorítása a hitelműveleteknek, sőt még 1917-re is át fog nyulni egyes intézkedése. Ez már mégis egy kicsit sok a jóból, hisz talán ennyire mégsem züláltak a mi pénzügyeink! A lidércnyomástól mielőbb szabadulni kellene, nem pedig továbbra is megengedni senkinek sem használni működését; ez a mi szerény nézetünk.

Mintaképünk Németország, mely nemesak moratórium nélkül küzdötte végig a háborút, hanem van idejük, erejük, emberük és pénzük, van „merszük” (bátorságuk) mindenféle befektetésekre, különösen a közlekedés terén. Már multkor említettük, hogy mennyi vasutat építettek a harcok alatt, de ezenkívül hányat alakítottak át a gőzüzemből villamossá, hány állomást bővítettek ki? Hány helyen tették két vagy három vágányúvá az eddig egy sín párral bíró vonalat? Csatornákat, országutakat stb. építenek stb. Készülnek a békére, most már alapoznak mindent.

Mi történik nálunk?

A magyar építészek, vállalkozók és mérnökök néhány hónappal ezelőtt országos bizottságot alakítottak a közmunkák előkészítésére. Szerényen és óvatosan nem is azt kérték, hogy adják ki és végeztessék el sürgősen a régi és elhalasztott közmunkákat, hanem csak azt, hogy fogadja el a kormány a segítségüket a békekötést követő időkben végrehajtandó közmunkák előkészítésére. Föl is terjesztettek néhány memorandumot a kormányhoz, de hogy mennyire haladtak, mit végeztek, mit ígértek nekik, arról eddig nem sokat hallottunk.

Több panasz érkezett, hogy benzin és egyéb motorhajtóanyagok szállítása körül óriási visszaélések vannak. Sokan azt irták, hogy a gombamódra felszaporodott benzinelárusítóknak előleget küldtek, de üzemanyagot nem kaptak és a hol hosszas sürgetés után később meg is érkezett, nagyobbára használni nem lehetett. Még egyes nagyobb kőolajfinomítóknál is bizony visszaélés folyik a benzinnel, mert míg igen sok esetben a földmívelésügyi minisztérium által 110 K árban kiutalt benzint különféle kifogásokkal nem szállítják el, addig közvetítőkereskedők útján 160—180 K-ért bármikor kapható. Olyan panaszt is kaptunk, hogy egy kőolajfinomítógyár már több, mint hat héttel ezelőtt felvett egyik vidéki gazdától 800—1000 koronát, hogy a csépléshez a minisztériumi utalványozás alapján benzint küldjön, azonban nem törődve az illető gazdának óriási károsodásával, különféle ürügyek alatt nem szállította el, mert valószínűleg a 110 K-ás árat a közvetítők útján elérhető 160—180 K ár mellett olcsónak találta. Mikor azután a vidéki gazda a kőolajfinomítógyárat az okozott károsodásért felelőssé akarta tenni, az igazgatóság a kellemetlenségek elkerülése végett azt a módot választotta, hogy a pénzt visszaküldte, mert minek küldjenek ők 110 K-ért benzint, a mikor a minisztériumi utalványozás megkerülésével 160—180 K-át kaphatnak, holott az ilyen benzin, az előző években q-ként 16—20 koronáért volt beszerezhető. Ajánlatos volna, ha vidéki gazdák minden konkrét esetről az illetékes helyen feljelentést tennének, hogy az ilyen üzorsáskodásnak eleje vétsék, sőt közérdekből a szerkesztőség is szívesen közléseket a konkrét alakban közölt visszaéléseket, melyeket ezáltal is az illetékes fórum figyelmébe ajánlunk.

Multkor azon panaszkodott egy gazdátárs, hogy mindig higabb, tehát jobban megkeresztelt motorhajtóanyagot kap — felemelt áron — csak az a szerencséje, hogy oly jó motorja van, mely még az ilyen szemérmetlenül hamisított hajtószerszettel is működik.

— Próbáld meg tiszta vízzel, talán az is elhajtana gépedet, ha még az ilyen rongy folyadékkal is megy — feleli egy kedélyes jóbarátja.

Ilyenek a viszonyok nálunk, virágozik az akasztófahumor!

A vaklárma ismét a gazdák ellen fordul s világgá kürtöli, hogy visszatartják a gabonát, mert magasabb árakat akarnak elérni. (De azt elfeledik, hogy a cséplés az idén lassan halad, hogy kevés a gép, a benzin, ember, gépész stb. s sok volt az eső, tehát keresztek vannak még most is a táblákon, a mi máskor nem szokott lenni.)

Hogy ez a vád mennyire hazugság, bizonyítja az az adatok, melyeket egyik tekintélyes napilapunk közöl, de hadd idézzük laptársunk szavait:

„A valóság földérintése céljából kikerestük a háboru előtti, 1913-dik évi gabonafölhozatalnak a mai nappal quadráló adatait, a melyek a ma megjelent kimutatással összevetve, a következőket tüntetik föl:

A fölhozatal volt az 1913 augusztus 24-diki lap szerint; buza 26.193 (mai táblázat szerint 49.103), rozs 3752 (6659), árpa 2639 (4008), zab 1435 (2247), liszt 510 (51). Elszállítás volt liszt 14.176 (1915 aug. 22—23-án 3894), korpa 1729 (1061) q.

Ezek a számok elég világosan beszélnek és a tendenciózus állításokat valódi értékekre szállítják le.

Ezekhez a szavakhoz nem kell bővebb magyarázat, de mégis különös, hogy másoldalról meg azt a hirt terjesztik, miszerint a malmoknak nincs helyük a gabona elhelyezésére, nincs zsájkjuk a gabona szállítására. A gazdák nem szállíthatnak e miatt, de a H. T. sem teljesítheti elvállalt kötelességeit. Hisz ez ellentmondás, hisz ugyanaz a termelő, ki visszatartja a gabonáját, nem küldheti azt, mert nem veszi át a malom vagy mert nem küld zsákot. Tehát feltéve, de meg nem engedve, sőt a fenti 1913-iki kimutatás értelmében lehetetlennek tartva, a gabonavisszatartás regéjét, vajjon nem a malmok volnának-e okai a gabona visszamaradásának? Ha az tényleg úgy van, mint írják, akkor a malmokon és nem a gazdákon kell elverni a port.

Egyik laptársunk már meg is kezdi s imigyen nyilatkozik:

„A malmok ellen is már megint felgyülemlett a panasz. Mint a hogy az aratás után is ők voltak okai annak, hogy a gabonaforgalom oly nehezen tudott megindulni, most is rengeteg sok kellemetlenséget okoznak a gazdáknak és a bizományosoknak Legfőképpen azzal, hogy nem küldenek zsákokat. Azt mondják, hogy nincs zsájkjuk, de különben is megteltek a raktáraik és nincs helyük újabb áru befogadására. Azok a termelők, a kik már eladták a gabonájukat, hasztalan küldöznek sürgető táviratokat a H. T.-hez, itt nem tudnak segíteni a bajukon, mert a zsákok küldése még sem az ő dolguk, hanem a malmoké. A malmok azonban nem sietnek, mert azt mondják: minél később, annál olcsóbban jutnak majd gabonához. Egyébként a malmoknak az a kifogása sem állhat meg, hogy nincs helyük a H. T. által oda utalt gabonakészletek befogadására. Végre ezeket a kiutalt gabonamennyiségeket a malmok maguk kérték és a H. T. nem irányít hozzájuk több árut, mint a mennyinek feldolgozására késznek nyilatkoztak. Az ő politikájuk most is csak az, a mi eddig volt: mások szorult helyzetének kihasználása, tekintet nélkül arra, hogy kik azok a szorult helyzetben lévők; a termelők-e vagy pedig a fogyasztók.

De a gabonát visszatartó gazdák ellen is van fegyver, van mumus, az ijesztgetés a gabonarequirálással, mely a mainál sokkal olcsóbb áron fogja elvenni a visszatartott terményt. Ha akadna ilyen gazda, az meg is érdemelné, hogy a kormány így bánjék vele.

A P. H., mint oly sokszor, megint egy lényeges hiányra mutatott rá, ugyanis a Korpaközpont hirdetései kimaradt az a passzus, hogy az állattartóközönségnek is rendelkezésére áll; mert hiszen van akárhány olyan nem gazda-állattartó is, ki a korpát nem nélkülözheti, p. o. a fuvarozók, bérkocsisok, társaskocsisok, hizla-

lók (sertés- vagy marhahizlalók), egyes gyárosok, gavallérok stb., stb. Azért is a következő kishirdetést ajánlja.

„A m. kir. minisztérium 2966—1915. M. E. számú rendelete alapján alakult Korpaközpont Budapest, V., Vilmos császár-ut 26. szám alatti hivatalos helyiségében működik és a t. állattartó közönségnek a gazdasági felügyelőségek által kiállított korpautalványok alapján rendelkezésére áll.”
Mi is magunkévá tesszük propozícióját.

A közönség néhány héttel ezelőtt még abban reménykedett, hogy a cukorárak fölemelése megnyitja a nagykereskedők és a gyárak tárházait, de ez a remény nem vált valóra, mert a cukor a tekintélyesen fölemelt árak dacára is rejtkehelyén maradt.

Csak az a titkos szövetség, a mely a cukrot hét lakat alatt tartja és a mindentudó tudná magyarázatát adni, hogy mi az oka a cukor továbbibbi eldugásának. Mert hogy a mai maximális árak által kínálkozó sok milliós haszon nem elégítené ki a cukorkészletek tulajdonosait, azt nagyon nehéz elképzelni. A magyar cukorgyártás ugyanis régi dugszagú vállalatok kezében van, a melyeknek a nemzetközi forgalomban igen jelentős szerepük van. Magyarországi cukorgyárai főleg a kivitelből élnek és így nagyon kismértékben térülne meg még a legfontosabb áremelés útján is az a haszonhiány, a mely a háboru folytán megbénult kivitel miatt előállott.

A magyar cukorgyárak élén olyan emberek állanak, a kik a társadalomban vezető szerepet visznek és ahhoz a társadalmi osztályhoz tartoznak, a melyről megállapítható, hogy áldozatokat is hozott a mostani nehéz időkben a hazai oltárán. Nem tételezhető ezért föl, hogy a cukorgyárak a közönség megsarcolására törekcsenek. A cukorhiánynak föltétlenül más okának kell lenni. Nekünk nincs módunkban kikutatni, hogy hol van a cukorkészletek zsilipje, de a kormánynak a közönség érdekében sürgős kötelessége, hogy ezt megkeresse és — ha más-ként nem lehet — erőszakosan is megnyissa.

Czukorkészletnek igen nagy mennyiségben kell valahol lenni. (Van tényleg cukor a nagykereskedők áruraktárában, még vidéken is, nemcsak a fő és szék és egyéb városokban, mint arról biztos tudomásunk van. Rendelje el a kormány ezen raktárak megnyitását, tóduljon ki ezen zsilipeken a cukor özöne s nem fognak a kiskereskedők és fogyasztók panaszkodni, hogy nincs cukor. Ez a mi nézetünk azon véleménynyel szemben, mit alábbiakban egyik t. laptársunk közleménye alapján mi is közreadunk.)

„A cukorgyárak a mult esztendőben is ugyanolyan mértékben dolgoztak, mint máskor és a hazai szükségletet még abban az esetben is játszva produkálni tudták, ha munkáshiány, vagy a répatermelési bajok redukáltabb üzemre szorították volna is a gyárakat.

A cukor az elsőrangú életszükségleti cikkek közé tartozik. Ezért nem szabad egy ország közönségét kufároknak kiszolgáltatni. A háboru által előidézett kényszerhelyzet és a közönség érdeke a kormány szigorú intézkedéseit szankcionálja. Ha nem nyílnak meg azok a zsilipek, requirálni kell a cukrot!

Gelléri Mór, a magyar szakírók egyesületének hervadhatatlan érdemeit szerzett elnöke, mondhatjuk teremtője és lelke, váratlanul elhunyt, aránylag nagyon is korán, hisz alig volt 61 éves. Mint fáradhatatlan szorgalmu férfiú az ipar irodalmának terén ugyszólván pótolhatlan. Mint az országos iparegyesület igazgatója oly érdemeiket szerzett, melyek elvülhetlenül fogják dicsoítani nevét. Hisz hazai iparunk fejlődésének egyik hathatós előmozdító rugója éppen a megboldogult irodalmi tevékenysége volt. Mi, mezőgazdák, más vizeken evezünk, de Gelléri munkásságát a legnagyobb tiszteletben tartottuk, fáradozásai részben a magyar gazdasági iparnak is javára szolgáltak s szeretettel, barátsággal, megnyerő modorral, lebilincselő kedves szavakkal a legradikálisabb agráriusokat is sikerült neki a szakírók táborába vinni, hol elejével csakis az ipari szakirodalom egyénei szerepeltek. Kik ismerték, szerették, tisztelték, nagyra becsülték és számtalan maradandó becsü szakműveit áhitattal lapozták, fényes tehetségét, vasszorgalmát egyaránt bámulták. Nyugodjék békében. Emléke legyen felejthetetlen, példás élete mindnyájunknak követendő mintául szolgáljon!

A világháború nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéhez- tetésével.

Irta: Löherer Andor.

Az államadósságok tettek 1911-ben (kikerekítve).

	Milliárd márka	Évi kamata millió		Milliárd márka	Évi kam. millió
Franciaországban	25	1023	Hollandiában	2	62
Oroszországban	20	860	Romániában	1.5	70
Németországban	19	768	Görögországban	0.8	29
Angliában	16	570	Svédországban	0.6	22
Ausztria és Magyarorsz.	14	583	Szerbiában	0.5	22
Olaszországban	11	480	Svájcban	0.5	5
Spanyolországban	8	330	Bulgáriában	0.4	27
Portugáliában	4	114	Norvégiában	0.4	17
Belgiumban	3	144	Dániában	0.3	9
Törökországban	3	153	Montenegróban	0.003	—
			Összesen	130	milliárd és 3 millió

a mi 165 milliárd koronára megy; az évi kamatokban pedig: 5288 millió márkát, a mi 6346 millió koronát teszen és járulékaival pedig: 7.75 milliárd koronára szaporodik.

Ezeknek a retentív terheknek az elviselésére Európa népei nincsenek sehogysem berendezkedve, mert az államadósságok folytonos szaporítása elkerülhetetlen. A nép nyomora ezzel együtt emelkedik.

Franciaország hitelműveletei kétségtelenül igazolják, Hantos E. szerint, hogy az idáig keresztülvit mintegy 15 milliárd 718 millió frank kölcsönszolgáltatás máris felmondta a szolgálatot, mert már a háború kitörése előtt kibocsátott 800 millió frank kölcsönre olyan gyéren érkezett be a pénz, hogy legott új pénzforrás és új kölcsön után kellett intézkedni. Ezt a kincstári jegyekkel igyekeztek elérni; a miből 48 millió koronát Londonban és 50 millió korona értékűt Newyorkban sikerült elhelyezni, tehát ez 98 millió korona.

Franciaország pénzügyi helyzete tehát még nehezebb, mint az angolé. A francia tőke évtizedeken át a legkülönbözőbb és szélsőséges politika szolgálatában állott és kalandos, a francziát jellemző könnyű vérű politikai vállalkozásokba bocsátkozott. Ezt sohasem tudtuk helyeselni, mert megbontotta az európai pénzügyi egyensúlyt. Céljait sem láttuk tisztán és megérteni sem tudtuk, mert a legellentétebb irányokban mozgott. Ime, ez az egész világra elkalandozott francia tőke most, a mikor éppen saját országának biztonságát kellene megvédeni, tehetetlennek, elégtelennek mutatkozik.

A háború kitörése előtt közvetlenül, az előbb említett 800 millió frankos kölcsön annyira nem sikerült, hogy a háború megindításakor nyomban 48 millió koronára menő kincstári jegyet Londonban és 50 millió frankot Newyorkban kellett elhelyezni, mert a belföld és a nép teljesen elzárkózott a kormány igényei elől és csak nagy politikai nyomással sikerült mégis a kincstári utalványokból 2.5 milliárdot elhelyezni. 250 millió frankot pedig Londonban már csak 5%-os kincstári jegyekre kapott.

1915 február 10-én pedig a törvény felhatalmazta a pénzügyminis-tert, hogy: 5%-os kamatláb mellett, 10 éves lejáratú, számszerű korlát nélkül, adómentes kötvényeket bocsásson ki, a mely kölcsön tehát ilyen módon 96.5 árfolyammal, azaz 2%-kal kevesebbet került a piacra, mint az ugyanakkor kibocsátott német kölcsön. Hozzá még a kamatokat is előre fizette meg a francia állam, a mi példátlan pénzügyi tranzakcióiban.

A közel 25 milliárd összegben kibocsátott 3%-os francia járadék, a melyet 1910-ben még parin jegyeztek, ekkor 67³/₄%-ra hanyatlott.

A mikor tehát azt látjuk, hogy a Ribot szerint 15.966 millióba került volna a háború az 1914. évben, a mely összeg azonban a bemutatott részletes kölcsönműveleteknél messze marad el a valóságtól. Így tehát

ujból teljesen kétségtelen, hogy Franciaország minden eddigi vezető pénzügyi szerepe daczára a háború által igényelt milliárdokat **csak a bankóprás útján, tehát minden reális pénzfedezet biztosítékai nélkül képes csak előteremteni.**

1914 szeptember 26. A németek a megszállott francia és belga városokra összesen 751 millió frank hadisarcot vetettek ki, a miből azonban csak annak egy tizedrészt fizették meg.

1914 szeptember 30. A hátralékos hadisarc nem fizetése miatt a német katonai parancsnoka és Brüsszel város polgármestere és a városi tanács között igen éles konfliktus támadt, a miből Belgium pénzügyeinek összeomlására következtetnek. *Sem az angol, sem a francia jóbarátok nem segítették ki a belgákat.*

1914 november 4. A Törökországgal kitört konfliktus folytán a mintegy 120 török fontra rugó török államadósságnak mintegy 75—80%-a, a mely francia kezekben volt, kérdésessé vált. A »Banque Ottomane«, a török dohányjövédék társaság, különböző hajózási vállalatok részvényeinek a többsége szinte francia bankok tulajdonát képezték, ugy a városi kölcsön, a kikötői társaság és a közuti vasut is. Más egyéb vállalatokkal mintegy két milliárdban vannak érdekelve, vagy nagyobb összeggel is.

1914 november 14. A francia kormány nem tér vissza Bordeauxból Párisba, mert tartanak a forradalom kitörésétől.

1914 november 27. A nagy francia hadikölcsönre mindössze 300 millió frankot jegyeztek.

1914 december 1. Belgium az általános pénzügyi karasztrófa előtt áll, mert a nemzeti bank igazgatói vonakodnak Havréból Brüsszelbe visszavonulni, a miért az állami pénztár is zavarba jutott.

1915 január 27. Az orosz pénzügyminiszterium ügynöke javaslatot tett Párisban, hogy Oroszország, Anglia és Franciaország között nemzetközi pénzegységet létesítsenek, hogy szolidaritásukat a gazdasági téren is beigazolják. Mindhárom állam alacsony kamatláb mellett *kiadna 600—600 millió franknyi államkölcsönkötvényt*, amelyet a háború befejezte után öt-tíz évi időközben kellene beváltani. A kötvényeket minden állam a maga polgárainak adná el s a háború után az állami bankok egymás között leszámolnának.

1915 febr. 17. A »Humanité« feltárja Franciaország megrendült gazdasági viszonyait s hogy a moratórium következtében a francia kereskedelem és a lakosság élmezése teljesen megakadt . . . A váltóanyag a francia Banknál 3.5 milliárddal növekedett s a váltóforgalom 1914 milliárd frankra emelkedett. A bankok ugyszólván minden hiteloperációt beszüntettek.

1915 márcz. 17. Az új francia hadikölcsönre összesen három milliárd frankot jegyeztek, azonban Ribot pénzügyminiszter a 3.5%-os járadéknak, melyet 1914 májusában bocsátottak ki, egyes darabjait teljes névértékben cserélte be az új kötvényekre, úgy hogy a mostani 3 milliárdnak legnagyobb része: *becserélt papír.*

1915 márcz. 27. Az »Economiste Européen« szerint az elsőrendű francia papirok 15 milliárd névértékűkből — árfolyamokban — 207 milliót, az ipari, játék és idegen papirok pedig szintén árfolyamukban 6.5 milliárd frankot vesztek.

1915 márcz. 28. A Temps közli, hogy a pénzügyminiszter és a kereskedelmi miniszter a kamarában 150 millió frank iránt törvényjavaslatot nyújtottak be a polgári lakosságnak élmezésére gabona- és élelmiszerek vásárlása céljából. Ebből a 150 millió frankból 70 milliót hitel formájában azonnal folyósítani kellene, mert a február havában ezen célra engedélyezett 26 millió frank e célra nem volt elegendő.

1915 május 8. A kamara 6 milliárdra való fölemelését az állami kincstári utalványoknak és a honvédelmi utalványok kibocsátását elfogadta. Ribot pénzügyminiszter kijelentette, hogy ezidőszent 1975 milliónyi utalvány van forgalomban. Áprilisban ezerkétszáz millió utalványt bocsátottak ki, így az ország tartaléka éppenséggel nincs kimerülve. A szükséges kiadások fedezésére a francia bankkal is megállapodást

† Rác Sándor.

A szőlészet és borászat nagy embere, európai hírű szakférfi, ki fáradhatatlan buzgalommal működött a homoki szőlők termésének nemesítésén, ki megmutatta, hogy az eddig csak lőrét, csak csingért termő sivar homokon is lehet gondos művelés, kellő trágyázás és megfelelő fajok kiválasztása és kultiválása által aranyat érő nektárt termelni, — Rác Sándor nincs többé, elhunyt. Élte delét alig élte túl, hisz csak 54 éves volt, midőn örökre bezárult koporsójának fedele. A homoki szőlőtermelésről írt könyve örökbecsű mű, melynél jobbat e tárgyról még eddig a magyar irodalomban nem találunk.

De Rác Sándor nemcsak mint szőlész volt hírneves, nemcsak a szőlők kezelésének elbírálása és irányítására hívták meg őt sok szőlőuraladalomba a haza minden tájékára, sőt még a Balkánra is, hanem mint a borkezelés nagymestere vívta ki az igazi babérokat. Ő teremtette meg a budafoki pinczemesterei tanfolyamot s emelte azt 14 év alatt oly mintaszerű intézménnyé, melyhez hasonlót még külföld kulturnemzeteinél is csak elvétve találunk. Ujabbán az állami bortermelés összes termékei oda lettek összpontosítva s mintaszerű kezeléssel a legkitünőbb borokat Promontóron lehetett kapni a pinczemesterek intézetének pinczéiben.

Rác teremtényei az állami nagy közpinczék is, melyeknek főfelügyeletével volt megbízva, fájdalom ezen nagy művének teljes befejezését már nem érthette meg. Az országos mintapincze zilált viszonyok közé került, midőn a megsemmisülésnek lehellete érintette már ezen intézményt, akkor adták át igazgatását Rácznak és az ő szakértelme, vasakarata és ernyedetlen szorgalma megmentette a biztos pusztulástól s felvirágoztatta a tetszhalottat.

Ezen bokros teendői mellett még a miniszteriumban is tevékenyen működött mint szakreferens, sokat utazott, úgy hogy voltaképpen a szellemi és testi erő tulságos megerőltetése döntötte őt korai sirba. Vajjon lesz-e hazánkban valaha még egy Rác Sándora? Azt írják a »Borászati Lapok«, hogy ő sem pótolhatatlan, bár nehéz lesz helyét betölteni; mi azt tesszük hozzá, hogy nem egy, de három igazi tetterős szakférfi kell majd ahhoz, hogy mindazon állásokat hiven és kellő tudással betöltsék, melyeket Rác Sándor egy maga képes volt kifogástalanul, sőt bámulatos tökéletességgel ellátni. Egyedül csak szeretett és szerető özvegyének és árváinak pótolhatatlan a gyöngéd férj és áldott jó apa, ki oly korán költözött el rajongásig szeretett családjá köréből. — Legyen neki könnyű a föld! Áldás emlékére!

kötött az előlegeknek 9 milliárd frankra való fölemelésére, miből a mai leszállított és a jövőben szállítandó hadiárak kifizetésére fog szolgálni.

Megállapodás történt az *Egyesült Államokban az angol árfolyamok fönntartására, amely célból Londonba küldi a szükséges aranyat!!!* s ennek ellenében Anglia Franciaország részéről a vásárlásokra megadja a szükséges hitelt.

1915. máj. 15. A kamara vita nélkül megszavazta az 1914. évre hadicélokra kért póthiteleket 467.8 millió frank összegben, amiből 200 millió frank tüzérségi anyagra, 253 millió csapattáborok felszerelésére, 21.5 millió frank haditengerészetre és 8 millió frank Marokkónak katonai megszállására lesz fordítandó.

Továbbá öt éven át, évenként 120.000 tonna *fagyasztott hus behozatalt* szavazta meg a csapatok ellátására, végül 150 millió hitelt engedélyezett a *polgári lakosságnak gabonával való ellátására szolgáló bevásárlásokra.*

1915. ápril. 28. Denois képviselő a hadi kiadást az év végéig 18 milliárdra számítja, a megszállott területek kárát 5 milliárdra, a hadi rokkantakra 1 milliárdot és az elesettek hozzátartozóinak támogatására 2 milliárdot = 26 milliárd.

Hogy ez az ur nagyot . . . tévedett, az már látható.

1915. jun. 5. Ribot pénzügyminiszter az 1915. év III-ik negyedére törvényjavaslatot terjeszt elő, mely szerint a kért hitel 5,939.978,270 frank. Ebből 5,605.670,133 frank esik a főkölségvetésre.

A háboru kitörése óta az 1914. évben megszavazott póthitelekkel együtt 24 milliárdot tesz ki a háborus kiadás.

1915. jun. 24. Melin szerint is Franciaország hadi kiadása havonként kb. 2 milliárdot tesz ki. Hová lesznek akkor az itt szereplő milliárdok?

Az inséges belgák támogatására havonként 25 millió frank szükséges, ami idáig nagyrészt Amerikából érkezett.

1915. jun. 28. A III. negyedbeli hitelből 82%-ot a honvédelmi kötvényekből való jegyzésből, a kincstári jegyekből és a költségvetési bevételekből, 16%-ot pedig a »Bank de France« és »Bank d'Algerie« előlegezi.

1915. jun. 4. A kamarában Ribot arról beszélt, hogy ha a világháboru 1916. jan. elsejéig tartana, addig az egész francia nemzeti vagyon negyed-része elpusztulna! s a közvetlen hadiköltség január 1-ig 40 milliárdra rugna. A nemzeti vagyon pedig 400 milliárd. Tehát itt is 60 milliárd a különbözet.

1915. jul. 5. Humbert francia szenátor azt írja, hogy *új téli hadjáratra készülnek!* Rousselezredes szerint defenzívára kell szorítkozni mindaddig, míg a municiókészítés hibáit és az ipari készütség számos hibáit ellensúlyozni sikerül és készülni kell az újabb téli hadjáratra!

1915. márcz. 3. Egyes lapok az *ántánt pénzügyi kimerülését világitják meg.* Pénzügyileg *lefelőszőr Oroszország merült ki,* utána mindjárt *Franciaország,* míg *Anglia még érintetlen (!)* amikor neki kell a két, sőt három szövetségesének pénzügyi szükségletét financiozni.

(Folytatjuk.)

A buza vetőmagja.

Irta: Tóth Lajos.

I.

Hogy a buza a magyar mezőgazdaság legfontosabb növénye, ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy hazánkban az összes szántóföldeknek mintegy $\frac{1}{4}$ -részén, hozzávetőleg tehát 6 millió kat. holdon természetnek buzát.

A közigazdasági élet legfőképpen a buzát kíséri élénk figyelemmel, mert ennek sikeres termése egész közigazdasági életünkre erős kihatással van.

A gazdasági tudósítók jelentései országos átlagban az idén jó-közepes termést ígérnek. A magyar föld nem hagy cserben bennünket most sem, a mikor annak áldásától éppen most valóssággal az életünk van függővé téve. Ha az időjárás némiképpen kedvez az aratási és betakarítási munkálatoknak, ezzel mi itthon harcizók megnyertük azt a nagy csatát, melyet ellenfeleink kiéheztetési szándékával szemben kellett felvennünk.

Junius második felében az ország több gazdaságában a növénynevelés ügyében hivatalos dolgom volt s uton-utfélen, de meg az illető gazdaságokban is mindenütt élénk figyelemmel néztem a buzavetéseket. Láttam nagy jó, közepes és kevésbé jó buzavetéseket. Láttam a magyar buza mellett a bonfermier, somogyi tar és diószegi buzákat. Nemcsak a nagybirtokosok buzavetéseit szemléltem, hanem a kisgazdákét is, nem tisztán csak érdeklődésből, hanem hogy a különböző természeti viszonyokat egybevetve, feltűnőbben láthassam a különbségeket. A látott dolgok nem voltak újak, de arra nagyon jók, hogy megerősítették bennem azt a meggyőződést, melyet szaklapjainkban nálamnál szakavatottabb egyének is már annyiszor hangoztattak és a melyet ismét és ismét hangoztatni főleg mostan időszerű, azt nevezetesen, hogy gazdáink tulnyomó része, de főleg a kisgazdák, aránylag igen alacsony termésátlagokat kapnak, sokkal kisebbet, mint amekkorát helyenként a szomszédos gazda, főleg a nagybirtokos aránylag könnyen el tud érni. És gazdáink a buza termesztését csak valamivel is nagyobb gondnal és szakszerűséggel végeznék, nevezetesen ha csak egy kivételre, a jó fajta beszerzésére és a vetőmag gondos kezelésére törekednének, ez a körülmény egymagában képes volna az országos termésátlagot rövid idő alatt leg-

alább 2 q-val emelni, a mi kerekszámban 12 millió métermázsra többtermést, 20 koronájával 240 millióval több nemzeti jövedelmet jelentene évenként. De nemcsak 2 q-val, még ennél jóval nagyobb átlagot is elérhetünk, ha a termés fokozásának egyéb eszközeire, az okszerű talajmivelésre, trágyázásra stb.-re is nagyobb gondot fordítunk, mert habár a mi éghajlati viszonyaink nem alkalmasak olyan nagy termés elérésére, a minőt Anglia és Németország tud felmutatni, de a mostani 6—8 métermázsos átlagot okszerű műveléssel jóformán mindenütt fel lehet emelni 12—14 q-ra, miként ezt már is az ország különböző vidékein igen-igen sok gazdaságban fényesen beigazolvá látjuk.

A dunántúli gazdáknak az a törekvése, hogy az eddig termesztett magyar buzát bővebben termő, jobb fajtákkal cseréljék fel, mindinkább nagyobb mértékben nyilvánul meg. Ma már ha végigmegyünk a dunántúli gazdaságokban, az uradalmak tulnyomó részben már az idegen származású, vagy pedig a részben meghonosított diószegi és somogyi tar buzákat termesztik, míg a közönséges magyar buza inkább csak a kisgazdák földjein látható. És ha figyelembe vesszük a gazdasági viszonyokat, tényleg igazat kell adnunk a dunántúli gazdáknak, a kik az ő, általában jól művelt földjeiken a magyar buzával egyáltalán nem képesek boldogulni és jövedelmezőségével semmiképpen sem lehetnek megelégedve. Mint mondják és tudjuk is, a magyar buza csak külterjes viszonyok között fejlődik ki normálisan, de itt éppen ebből kifolyólag keveset terem. Viszont a jól művelt és növényi tápanyagban bővelkedő földre vetve, biztosan számíthatunk a megdülésre és így megint nem kapunk kielégítő termést. A francia buzák közül különösen a bonfermier buza termesztése terjed erősen, melyet főleg az a körülmény is elősegít, hogy az utóbbi négy év egymásután kedvező volt fejlődésére. A telek az utóbbi években aránylag enyhék voltak. De nem is annyira az erős tél, hanem inkább a kedvezőtlen kitavasodás okozhat nagyobb kárt a buzákban, nevezetesen kora tavasszal a nappali olvadást gyakran váltja fel éjjel erős fagy és ekkor állhat be könnyen a kifagyás, melynek veszélye nálunk általában nagy, de az utóbbi években, főleg a Dunántul védettebb helyein a kifagyás nem okozott nagyobb kárt még az érzékenyebb francia buzákban sem. Ezenkívül junius végén és július elején általában mindenütt mérsékelt volt a meleg, miáltal az egyébként hosszabb tenyészidejű

bonfermier buza egyrészt jól átteleltetett, másrészt kedvezően beérhetett. A termés mennyisége, természetesen, jóval nagyobb volt általában mindenütt, mint a közönséges magyar buzáé, de még a diószegi és somogyi tar buzákat is igen sok helyen felülmulta.

A kisgazdák földjein termelt közönséges magyar buza bizony ez idén is aránylag vékony kalászt mutat, mely különösen akkor tűnik fel, ha összehasonlítjuk az esetleg közelben termesztett, de egyébként azonos viszonyok között levő bonfermier, somogyi tar vagy diószegi buzákkal. Hogy ezek a különbségek igen nagyok, ez a körülmény méltán ejtethi gondolkodóba a szemlélő gazdát, de éppen ez győzzön meg bennünket arról, hogy milyen nagy befolyása van a termés nagyságára a fajtának. *Nem elég csak a talajt kellőképpen elkészíteni és abba tiszta magot vetni, hanem még figyelembe kell vennünk azt is, hogy abba jó fajtát vessünk,* mely biztos és nagy termést ad, jóval nagyobb, mint a milyent eddig a közönséges nem nemesített magyar buzával elértünk.

Ámde milyen legyen a jó fajta, mely viszonyaink között legbiztosabb sikerrel termesztethető? Hogy az imént a bonfermier buzát annyira előtérbe állítottam, ezt korántsem azért tettem, mintha ezen buza termesztését a gazdáknak feltétlenül ajánlani merném. A bonfermier buzára vonatkozó kísérletek ismételt megállapították, hogy ez a buzafajta a kora tavasszal fellépő nappali olvadással kapcsolatos éjjeli fagyokat erősen megsínyli, tenyészideje hosszú és így hogy ha nálunk ezen fajtára nézve kedvezőtlen kitavasodás van és július első napjaiban hirtelen forróság áll be, a mire általában számítaniunk kell, akkor a bonfermier buza bizony korántsem felel meg a várakozásnak. Hogy az utóbbi években általában ez a buza mindig jó termést adott, ez igazán csak a kivételes időjárásnak tulajdonítható, de ebből még általános szabályt levonni nem szabad. A valóságnak megfelelőbb eredményt kapunk akkor, ha a bonfermier buza 10 évi átlagtermését vesszük figyelembe. Nem lehet állítani, hogy ilyen számítás mellett a dunántúli gazdaságokban is hátra marad a magyar buza mögött a termés nagyságát illetőleg, de egyes években bizony a reá nézve kedvezőtlen idő miatt igen alacsony termést ad és csak közbe-közbe előforduló rekordtermések képesek kiegyenlíteni a hiányt és így végeredményben kielégítő átlagot ad. Ámde igen kevés gazda van abban a helyzetben, hogy ilyen kocz-

Lisztőrő- és darálómalmok állókövekkel.

Tiszta kenyérlisztet készít!

Erő és kézi hajtásra!

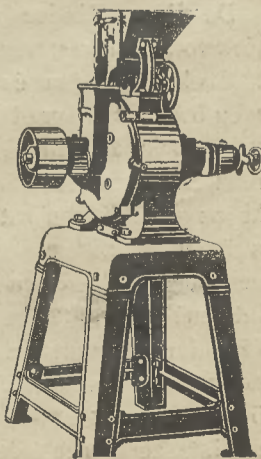
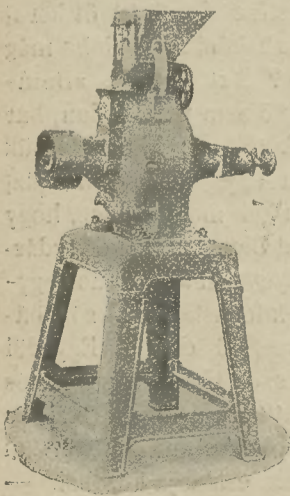
Mágneskészülékkel a vasrészecskék felfogására!

Egyszerű szerkezet, szakember nem kell!

Használható minden iparágban, mindenféle anyag megőrlésére.

DÉNES B. BETÉTTITÁRSASÁG

BUDAPEST, VI. KERÜLET,
VILMOS CSÁSZÁR-UT 61/g.

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK“
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok“ nélkül:

Egész évre 10 kor.
Fél 5 „

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt minden cikkért az utánnomás joga fentartva.

TARTALOM.

	Lap
Takarmánytermelés az Egyesült-Államok félszáraz vidékein	143
A vérfertőzéstől. — Balogh Bálint	144
Kérdések és feleletek	144
Kérdések: Szimmenthali- vagy frieszökök? M. B.	
Feleletek: Milyen faj méhet tenyésztesz? Balogh Bálint	
Kisebbszakközlemények	144
Hírek	144

Védőoltóanyagok

lépfene, sertésorhánáz, sorozező üszök, gümökör stb. ellen.

RAPID SERUMOK

lépfene, sertésorhánáz, sorozező üszök, sertésvész, vérhas, fertőző tüdőbaj, baromfi kolera, mirigykór stb. ellen.

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATT ÁLLÓ LABORATORIUM

VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE

○○○ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ○○○

BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCZA 18/b.

Sürgőnyczim: Vaccin Budapest.

Interurban { reggel 7-től este 6-ig: József 20—14.
telefon: { este és éjjel: József 22—58.

Serumos kombinált oltóanyagok fertőzött állományok és gyógyító oltóanyagok betegállatok kezelésére.

Kivánatra speciális tájoltóanyagok készíttetnek.

Takarmánytermelés az Egyesült-Államok félszáraz vidékein.

Scudder U. (Agronomist, Oregon Experiment Station), az Oregon Agricultural Collegeban, Experiment Station Corvallis, Oregon, A Report of the Experimental and Demonstration Work on the Substation Farms at Moro, Burns, Redmond and Metolins, Bulletin No. 119, 186 pp. 84 fig. Corvallis, 1914.

(K.) *Luczerna.* Azok a mezőgazdák, a kik Oregon félszáraz vidékein bevezették a luczerna-művelést, szórva vetették a luczernát és szénatermelést céloztak, de nem értek el mindig jó eredményt. Szerző a sorokban való vetést tanácsolta. Tekintettel a biztató eredményekre és arra a tényre, hogy a növények ott, a hol ritkább a nedvesség, ha kisebb vegetatív fejlődést mutatnak is, de ezzel szemben nagyobb mennyiségű magvat produkálnak, szerző a kísérleti állomásokon és Columbia és Oregon medencéjének kísérleti földjein, mezőgazdákkal közreműködve, kísérleti sorozatot végzett a végből, hogy olyan luczernafajtát nyerjen, 1. melynek magja az őszi fagyok bekövetkezése előtt megérjen, 2. mely a téli hidegnek nagyobb magasságokban is hótakaró nélkül ellenállhasson (a célba vett magasság 600—1200 m.), 3. mely mélyrenyuló és a szárazságnak ellenálló gyökerekkel bír, 4. mely bőven produkál magvakat és 5. elegendő mennyiségű, jó minőségű szénát szolgáltat.

Magtermelésre irányított művelés. Né-

hány évvel ezelőtt a világ különböző részeiből beszerzett, különböző fajtákkal végeztek kísérleteket a corvallis állomáson. Itt és később Columbia és Közép-Oregon különböző részein minden tekintetben a legjobb eredményt érték el a Baltic-fajta közönséges luczernával. Jól művelve, 100—320 kg. magvat ad ha.-kint. De söt, nedvesebb és kisebb emelkedésű magasságokban művelve (mint pl. nyugati Oregonban), ez a ve'emény nagyobb hozamot ad, mint a melegebb klímákból és alacsonyabb magasságu vidékekről (pl. Kansasból, Californiából, Utahból) származó magvak. A Baltic után eredmény tekintetében sorrendben a »Grimm« következik. A fent említett vidékre nézve szerző a következőket tanácsolja:

Művelési módszer. A gabona learatása után két boronálás, mély szántás őszkor, tavaszkor, amint lehetséges, boronálás; a földet a vetési időszakig, mely a columbiai medencében április közepére és Közép-Oregonban május közepére esik, porhanyós és gazmentes állapotban kell tartani. Ha az előző évi művelés alatt gyomlálva lett a föld, elégséges azt őszkor és tavaszkor boronálni; ha az alsó földréteg kiszáradt, vagy ha a föld gazos, egy esztendeig parlagon kell hagyni.

A vetés 90. cm. távolságközi sorokban és lehetőleg ritkában „alfalfa reducing plates“-sel (a luczerna szétosztását korlátozó és szabályozó lapokkal) felszerelt vetőgéppel kell végezni, azaz ha.-kint 2—3 kg.-nyi mennyiségben, ha a mag kitűnő és a föld előkészítése tökéletes, elegendő ha.-kint 1700 g. is. Oly helyeken, ahol évente 250 mm. eső esik, a növények kezdő távolsága a sorokban kb. 20 cm. legyen. A vetés ne történjék mélyebben 4 cm. nél. Befejezte után le kell hengerelni a földet. A sorok függőleges irányban legyenek az uralkodó szelekhez. A következő munkák boronálásból állanak, a melyet annyiszor kell végrehajtani, a hányszor azt a földnek porhanyós és gazmentes áll apotban tartása szükségessé teszi. Ha a növény 5—7 cm. magasságot elért, két erős boronálást kell végezni keresztben, úgy hogy a növény a sorokban 30—46 cm-nyi közökre megritkuljon. Ez feltétlenül szükséges, hogy bőséges magvakat kapjunk; ha ezt a két boronálást csak akkor végeznők, mikor a növény már 3 vagy 4 hónapos, eredménytelen maradna, mert a borona nem vágná el a gyökereket. Szerző nem ajánlja a 90 négyzet-cm-es lyukakban való vetést: többbe kerül, a learatás nehezebb és a termés kevesebb. Az első évben két-három boronálást kell végezni és a földet kétszer-háromszor megmunkálni, hogy azt porhanyóssá tegyék és a gázt kiirtsuk. Ha betegségek jelentkeznek, kaszálni kell, éppugy, ha a növény virágozni kezd, mert a magképződés az első évben a növényt nagyon meggyöngitené. A tél bekövetkezése előtt a növénynek 13—15 cm-nyi magasságot kell elérni. A második évben tavasz kezdetén egy vagy két keresztboronázást kell végezni, melyet később gyomláló munkáknak kell felváltaniok. Oly helyeken, a hol ritka az eső és a növényzeti időszak rövidebb, a magvat az első kaszálásból nyerjük, ott pedig, a hol gyakoribb az eső és kisebb a magasság, a 15-20 cm. magas növényt lekaszáljuk és a magtermelésre a második kaszálást használjuk; a virágzás és érés így egyöntetűbb.

Szénatermelésre irányított művelés. A

sorokba vetés sűrűbb: ha.-kint és nem ritkítunk. A hol az eső 450 mm. vagy több, a sorok 70, sőt 50 cm. távolságköznyire lehetnek egymástól; vagy pedig kettős sorokat lehet csinálni, egyik sorpárt a másiktól 70 cm.-nyire. Egyébként a munka ugyanaz, mint a magtermelésnél. Ami a legelőt illeti, a sertések a Baltic fajtát jobban szeretik a közönséges fajtánál és amíg az rendelkezésünkre áll, ezt kerülik. Szerző javasolja, hogy a mindenkor legelő mint zárt terület határoltassék körül. Javasolja ezenkívül, hogy a félszáraz övben a luczernás föld legalább minden öt évben egyszer az. utolsó termés beföldelése mellett felszántassék és más mivelés alá vé-

tessék.
Zöldborsó. Ez, félszáraz égálg számára, a luczerna után a legjobb takarmánynövény; de alkalmas időben (márcziusban) kell elvetni, hogy nyár derekán már érett legyen és megfelelő mennyiségben (84 kg. magot ha.-ként). Szerző a kettős sorokban és legalább 10. cm. mélységben történő vetést ajánlja és hogy a sorpárok 90 cm. távolságnyra legyenek egymástól. Fajták gyanánt a »New Zealand Brown«, vagy »Carleton pea«, a »Cassak«, a »Grey Winter« és a »Clamort« fajtákat ajánlja. 1912. és 1913-ban Moro, Burns és Metolinsban tett különböző kísérleteknél az elsőfajta ha.-kint 14—20, a második 13—23, a harmadik 11—18 és a negyedik 13.6—25.7 hektoliter magot adott. A szóban forgó vidéken a zöldborsó legelőnyösebb értékesítési módja a mageladás. De a zöldborsó jó legelő gyanánt is szolgál sertések hizlalásánál, mint ez az Oregon Experiment Station által végzett különböző kísérletekből kiderül, melyeknek általános átlagait a következő számok tüntetik fel.

Sertéseknek zöldborsóval történt hizlalásával tett kísérletek átlageredményei.

15 sertés élő súlya kezdetben	487.5 kg.
élősúly hizlalás befejeztével	876.6 „
élősúlygyarapodás 48 nap alatt	389.1 „
legelt terület, körülbelül	1.84 ha.
élősúlygyarapodás ha.-kint, kb.	211 kg.
Ha.-kinti élősúlygyarapodás kg.-ját 0.914 fr-kal számítva	140 fr.
1 ha. zöldborsó termelési költsége.	
Szántás	22.60 fr.
4 boronálás	10.35 „
Vetés	3.90 „
Mag, 112 kg. á 0.346 fr.	38.75 „
Összesen	75.60 fr.

Szerző ajánlja, hogy a sertéseket akkor vessék a borsólegelőre, mibor a borsó már nagyon kemény kezd lenni konyhai célokra és tartsák ott 40—60 napig. Előzetesen luczerna, vagy repczelegelőn lehet tartani a sertéseket; a borsóföldön való legeltetést pedig szükség esetén a tengeriföldön eszközölt legeltetés követheti avagy pedig át lehet térni a végső intenzív hizlaláshoz.

Babmívelés. A babot öntözés nélkül lehet mivelní oly helyeken, ahol 380—460 mm. eső esik és ahol májustól szeptember végéig nem kell tartani fagyoktól. Umatilla County félszáraz övének kevésbé száraz földjein a bab ha.-kint 9 q magot terem; könnyen eladható kg.-kint 30.6 centime-en. A babmívelés hektáronkint 52—65 frankkal többbe kerül, mint a megmunkált ugar és ha.-kint kb. 260 fr. tisztá hasznot hajt és a föld jól elő van készítve gabonamivélésre. A columbiai medenceze részére a legajánlatosabb

A legjobb rendszerű és gyártmányu
Jepsen-féle tejgazdasági cikkek, tejpasztörök, vajkészítőgépeket, tejhűtőket, Batic-separatorokat, hűtőgépeket, Max-fejőgépeket szállít, nagy üzemeket, modern gazdasági építkezéseket tervez és berendez!

Legkiválóbb vezérképviseltek és saját villanyerőre berendezett gépműhely

ESSŐ ÉS TÁRSAI okleveles mérnökök.

ESSŐ és dr. PATTANTYUS gépészmérnökök, MARSCHALKÓ műépítész, mezőgazdasági és elektromos berendezési vállalata, BUDAPEST, VIII., József-körut 14.

fajták a Red Mexican, mely a legparlagibb és legkorább érő és a Little White Navy, mely majdnem épp oly parlagi.

Takarmányfüvek. Azok között a füvek között, melyekkel az Oregon Experiment Stationban kísérleteket végeztek, a legjobb eredményeket a következőkkel érték el: Slender Wheat Grass (*Leptochloa* sp.) (17 q szénáha-kint); jó legelő, *Avena elatior*, *Bromus mollis*, Sudan grass, mely Moro Stationban 1912-ben 24.2 q szénát tesmett. Egészen véve a takarmányfüvek csak ott adnak jó termést, a hol évente legalább 300 mm. eső esik. A seprőczirokkal, mely jobban ellenáll a hidegnek, Moróban jó eredményt értek el zöld takarmány tekintetében (2.25—4.5 tonna ha.-kint), de a magvak nem érnek elég jól.

(A Mezőgazdasági Értesítő 1915. januári füzetének 68—71. lapjai nyomán).

A vérfertőzésről.

Irtá: *Balogh Bálint.*

Méhészeti folyóiratainkban gyakran esik szó a vérfertőzésről. Általában a méh állomány elkorcsosodást szoktak alatta érteni. Hogy ez csakugyan bekövetkezhetik, azt már többen tapasztalták. Én is tettem már arra nézve megfigyelést, hogy igenis méh és méh között különbség van. Egyik idevaló barátom méhészetének megalapozásakor 10 méhcsaládot hozatott két különböző méhkereskedőtől. Mindegyiktől 5—5 darabot. Egy kilós kis mürajok voltak ezek építmény nélkül. Teljesen egy időben, az akácvirágzás kezdetekor értek ide. Kíváncsian figyeltük a két helyről érkezett méh fejlődését. Az egyik csoport remekül fejlődött. Képzett az első évben 10—10 Boczonádi keretet, míg a másik csak szinylődött. A beadott kereteket félig sem építették ki, sőt még a következő évben sem voltak képesek 10 Boczonádi keretet kiépíteni, pedig közbe-közbe segítséget is kaptak. A másik csoport pedig a második évben teljesen megtöltötte a kaptárt s tisztességes hasznot is adott.

Az gyakran megesik a méhészetben, hogy egy méh család elmarad a többtől. A jelen esetben 5 maradt el. Még ez sem volna tulságosan feltűnő dolog, ha ez az 5 méhcsalád a két küldeményből kerül ki. Amde ez az 5 visszamaradt méhcsalád az egyik kereskedő küldeménye volt. Mi következik ebből? Az, hogy ezek nem voltak olyan életképesek. Elkorcsosodott méhek voltak.

A további kérdés már most az, hogy mi okozhatja az elkorcsosodást? Erre nézve eltérők a vélemények. A régebbi írónak, neves méhészeink a vérrokonok párzása következtében bekövetkezett vérfertőzésnek tulajdonítják ezt, míg az újabb kutatók, főleg dr. Kramer, a helytelen kiválasztásnak? Melyik nézet már most a helyes? Inkább a Krameré, mert ő tettekkel is igazolta tanait. A svájci fajtenyésztés éppen a vérrokonok párzásán alapszik, illetve az idegen vér keveredésének meggátolásán. Az alapelv az, hogy mindig csak igazán kiváló méhcsaládoktól szabad utódokat nevelni, mert így a szaporulat is örökli a jó tulajdonságokat. Ha pedig a jó tulajdonságok örökölhetők, a rossz tulajdonságok is. A hol tehát a tenyésztés a véletlenre van bízva, könnyen bekövetkezhetik, hogy a jó tulajdonságok helyett a rossz tulajdonságok fejlődnek ki a tenyésztés folyamán. Így következhetik be az elkorcsosulás.

Azonban más okok is előidézhetik az elkorcsosodást. Ezek között első helyen az újabb időben divatosabb váló tömeges anyanevelést említem. A méhnemesítés újabb divatos jelszó s bár ezt nem lehetetlen keresztül vinni, az él-

mes kereskedelem máris vissza él vele. Ahhoz, hogy valaki a méhekben jobb tulajdonságokat tenyészessen ki, évtizedek gondos munkája szükségeltetik. Mégis azt látjuk, hogy a mint a »nemes méheket« kezdtek emlegetni, azonnal előbujtak az élelmes vállalkozók, a kik már ilyeneket megvételre is kínálnak. Természetes, hogy az ilyen tömegmunkához tömegesen is kellene az anyák. Hogy azonban a tömeges anyanevelést kellő szakértelemmel viszk-e véghez, erre nézve a feleletet a sok satnya méhcsalád adja meg. Van vidékünkön egy méhész, a ki 100—120 méhcsaládtól nem szüretel annyi mézet, mint én 30-tól. Kis kaptárakkal méhészkedik. Javasoltam neki, hogy térjen át a nagy kaptárakra. Meghívott méhtelepének megtekintésére, hogy bizonyíthassa, hogy kísérletezik nagy (Boczonádi) kaptárakkal, de azok nem érnek semmit. Győződjek meg erről a saját szememmel. El is mentem s láttam, hogy a nagy kaptárak tényleg üresek. De a kicsinyek sem voltak elég népesek. Mindjárt láttam, hogy itt nem a nagy kaptárban van a hiba, hanem a méhekben. Ez a méhésztársam ugyanis mindig mesterségesen neveli az anyákat oly módon, hogy el vesz egyetlen fiasításos keretet a rajta ülő néppel, bedugja egy anyanevelő fiókba. Az öreg népség persze visszaszáll a kaptárba s csak a fiatalok maradnak ott. Legjobb esetben egy félmaroknyi bogár tömeg. És ennek a parányi méhcsomónak, no meg a kereten lévő fiasításból előbujó új ivadéknak kell az anyát megnevelni. Az anyanevelés feltételeihez tartozik, hogy az anyabölcsőben levő lárva dusan tápláltassék s e mellett a szükséges meleg is meglegyen. Hogy mindezekre az a parányi méhtömeg nem képes, az csak természetes s ebből mintegy önként következik, hogy az ily módon nevelt anya nem lehet tökéletes s kizárt dolog, hogy hivatásának tökéletesen megfelelhessen.

Van még egy gyakori baj. Ez az oktalan here irtás. Legtöbb méhész mindenféle furfangos eszközzel pusztítja a heréket. Azonban a here irtó összes eljárásoknak az a hibája van meg, hogy csak a szépen fejlett példányokat lehet tönkre tenni, a törpe herék azok megmaradnak. Ezekből lesznek azután az apaállatok. Tekintve, hogy az anya egész életére csak egyetlen egyszer párzik, elgondolhatjuk, hogy úgy az ő képességeire, mint az utódok életére nézve nem lehet közömbös, hogy a párosodásnál szereplő him életképes, illetve fejlett volt-e.

Mindezek figyelembevételével a vérfertőzést, illetve az állomány elkorcsosodását elkerülhetjük, ha mindig csak olyan családokat jelölünk ki szaporításra, melyek a legjobb tulajdonságok fölött rendelkeznek; ha az anyanevelést erőteljes családokkal végeztetjük s végül ha ép és egészséges herék fejlődése elé nem vetünk gátat.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *Szimmenthali- vagy friesz-ökör?*

Tudjuk, hogy tejmenyiséget többet várhatunk a frieszmarhától, mint a szimmenthalitól, de higabb ezen tej s azért olykor ott, hol zsirtartalom szerint értékelik a tejet, mégis előnyösebb a svájci marha tartása. De azt szeretném tudni, vajjon mint igavonóállat melyik ér többet e két fajta közül, vagyis érdemes-e ökörnevelés céljából tartani őket s melyiket inkább, a friesz-t-e vagy a szimmenthalit? *M. B.*

Felelet. *Milyen faj méhet tenyésztek?* című kérdésre.

Bebizonyosodott, hogy az egyes méhfajta között nincsen olyan nagy különbség, mint a hogy a méhkereskedők reklámjában hirdette van.

Találón jegyzi meg báró Ambrózy Béla, hogy rest méh egyáltalában nem létezik. A saját tapasztalatom, hogy pl. a krajnai méh, melyről azt hirdetik, hogy faji tulajdonsága a nagyfoku rajzási hajlam, nagykaptárban egyáltalában nem rajzik. Minden esetre legjobb azokat a méheket tenyésztés céljából felhasználni, a melyek az éghajlatot jól megszokták. A fajtisztaság tenyésztésnek a méhészetben nincs olyan nagy jelentősége, mint az állattenyésztés egyéb ágazataiban, mert a végezzél itt a méz.

B. B.

Kisebb szakközlemények.

A takarmányozás cukorral Németországban a háboru idején. A denaturalizált és adótól mentes nyerscukrot a háboru kezdete óta a német mezőgazdák nagyban felhasználták takarmánynak. A hizó sertések igen jól értékesítették e takarmányt, az etetést naponként és sertésegyedenként 1 fonttal kezdték el, e mennyiséget 3 fontig növelték; szükséges volt azonban pótszernek 50.0—100.0 gr. krétát adagolni az állatoknak. A lovak takarmányozása is — ha a könnyű lónak 300 gr. — 2 kilóig, a nehéz lónak 300 gr. — 3 kilóig adták a takarmányt — igen eredményes volt. Igen fontos azonban, hogy az állatokat csak fokozatosan szabad e takarmányozásra rászoktatni. A kérődzők a cukrot csak $\frac{1}{3}$ részben értékesítik, kivált ha fiatal állatokról van szó, elővigyázónak kell lennünk. Gerlach dr. tanár általában azt mondja, hogy a cukorral leendő takarmányozás a háboru idején bevált. A cukor fokozza a lovak és a szarvasmarhák étvágyát. Ha mésszel, foszforsavas mésszel keverve etetjük a cukrot, az állaton hasmenés nem fejlődik ki. Eleinte az állatoknak csak kis adagokat nyujtunk a cukorból és utóbb se adjunk 2 kg.-nál többet 1000 kg. élősulyra számítva. — a.

HIREK.

† **Gelléri Mór meghalt.** A magyar ipari élet kimagasló alakja, az ipari szakirodalom egyik legjelesebb és legtehetségesebb művelője, Gelléri Mór kir. tanácsos, az Országos Iparegyesület igazgatója, a magyar szakirók egyesületének elnöke, az Otthon írók és hírlapírók körének alelnöke, szerdán éjjel hirtelen meghalt. Mindössze 60 esztendő volt s ez aránylag rövid idő alatt tanuja, részese és irányítója volt a magyar ipar gyönyörű fejlődésének. Tevékeny részt vett minden ipari mozgalomban és szerető szívet karolta föl a magyar szakirodalom ügyét, a melyet maga is igen sok, maradandó becsű művel gazdagított. Gelléri Mór utolsó estjét is családja körében, a legjobb kedvben töltötte. Vacsora után lefeküdt, de éjfélkor fölriadt álmából s néhány pillanat múlva meghalt. Orvosa a halál okául agyszélütést állapított meg.

Gelléri Mór 1854-ben született. Tanulmányait Szegeden végezte, a hol első dolgozatai az újságokban 1869-ben megjelentek. Később Budapestre jött s az Országos Iparegyesület szolgálatába állott és 1872 től fogva ipari irodalommal kezdett foglalkozni. Később visszatért Szegedre s az 1876-iki szegedi kiállításnak titkára volt. 1879-ben állandóan Budapestre költözött s a következő évben az Országos Iparegyesület titkárává, 1896-ban pedig aligazgatójává s ugyanez évben igazgatójává választotta. 1880 óta ő szerkesztette az egyesület hivatalos lapját, a Magyar Ipar-t. Az 1881-iki országos nőiparkiállítás és a kereskedelmi muzeum megvalósítását az ő tevékenysége segítette elő s 1893-ban a kereskedelmi miniszter kinevezte az 1896. évi

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI
szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hirneves füstös-tulhevitőjével.

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szénat fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 51. Sürgőnyozim: Kemna, Budapest. Telefon 91—21.

millenáris kiállítás titkárává s a kiállítás sikere jórészt az ő fáradságtalan munkásságának köszönhető. Több ipari lap megalapítója és szerkesztője volt és 1887-től 1912-ig tizenkét kötet önálló műve jelent meg. Béke poraira!

Kiselejtett katonai lovak szétosztása. A katonai czelokra alkalmatlanná vált, vagy pedig a katonai lókorházból kikerült lovakat a gazdák között osztják szét. Ennek az intézkedésnek nemcsak a tekintetben van jelentősége, hogy különösen az ellenség által elpusztított vidékeken némileg pótolja a gazdák égető igazságszolgáltatását, hanem azért is, mert az így kiosztott állatok között kitűnő tenyésztés van, melynek felhasználása az illető vidék állományának helyreállítására alkalmas lesz. A lovakat kedvezményesen árón s indokolt esetekben ingyen osztják szét a gazdák között. Értésülünk szerint ilyen lovakból legutóbb Sáros vármegyében 236 darabot kedvezményesen árón és a kisgazdák részére 96 darabot ingyen osztottak szét a földművelésügyi miniszter rendelkezése folytán.

Az állatállomány védelme. A „Gazdaszövetség”, a Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja foglalkozik azokkal az aggodalmas jelenségekkel, a melyeket a tenyészállatpusztítás idéz elő. A hivatalos tényezők tettek is ez ellen már lépéseket, de a veszedelem sokkal nagyobb, sem hogy azok a korlátok, minők a hushagyó napok s a borjувágási tilalom elcsúszások lennének a veszedelem elhárítására. Rokonszenvenvel kell fogadni a Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület kezdeményezését, mely nyíltan állást foglal a tenyészállatpusztítás ellen s további korlátokat kér a hivatalos tényezőktől az állattenyésztés védelmére. De maguknak a gazdáknak is át kell látniok, hogy a tenyészállatok oktan árú-bocsátása saját vesztükre megy. Ha az egyes kisgazda nem bírja ezt átlátani, a községi gazdasági bizottságoknak kell felvilágosítani az állattartó gazdákat, hogy ne adjanak túl a szükséges tenyészállatokon. Igaz ugyan, hogy most igen nagy ára van a marhának, de téved az, a ki a háború befejezésére számít s arra gondol, hogy a háború után olcsóbban vesz helyette. A ló ára nagyon lesz a háború után, mert a hadseregtől száz meg százezer darab ló szabadul fel, de a marha árának a csökkenésére nem lehet számítani. Sőt valószínű, hogy még drágábban kell beszerezni a marhát a most eladottak helyett. A mi pedig az egész országot illeti, most nem lehet arra számítani, hogy majd Svájc-ból hoznak be tenyészállatokat, mert Svájc nem bír adni a háború után. Magunkra vagyunk utalva és saját határainkon belül kell majd gondoskodni az állatállomány helyreállításáról. Ez pedig igen nagy feladat, melynek sikerét a mostani tenyészanyagpusztítás nagyban veszélyezteti.

Az állatállomány és a talaj termőképessége. A budapesti kereskedelmi és iparkamara nagyon fontos jelentést tett nemrég közzé szarvasmarhaállományunk fokozatos csökkenéséről. Kalkuláció útján azt állapította meg, hogy a monarchia hadserege és a monarchia állományából élemezett szövetséges német hadsereg élemezése naponta átlag 6000 drb szarvasmarha húsát igényli. A háború 12 hónapja alatt e szerint 2-2 millióra rugott a fogyasztás, a mihez hozzászámítva a lakosság normális fogyasztását (hónapi 250.000 drb), 3 millió darabot. 5-2 millióra becsülhető az állomány megfogyatkozása. Ha számításhoz vesszük, hogy a lakosság húst fogyasztása lényeges reakciót szenvedett, akkor is valószínűnek látszik, hogy az állomány csökkenése mintegy 4-6 millió darabot tesz ki. Ezzel szemben a monarchia szarvasmarhaállományához (17 millió) a 10% os természetes szaporodását hozzáadva, az állomány teljes létszáma kevéssé 19.000.000 drb lehetett. A fogyasztás ezt hiányosította meg, vagyis a mai állomány valószínűleg több lehet 14.000.000 drb-nál.

A kamara e kombinációja a legbensőbb érdeklődésre tarthat számot. Nem tudjuk ugyan még, hogy az állomány csökkenéséből a monarchia ma-

gyar felére mily arányrész jutott. Föltéve azonban, hogy illetékes helyen ügyeltek arra, hogy a Magyarországot illető rész a kellő arányt (kétötöd rész) tul ne lépje, akkor is számot kell vetnünk azzal, hogy állományunk netto fogyása 1.840.000 drb-ot tesz ki. Ez a szám azért érdekel nagyon bennünket, mert igen jól tudjuk, hogy nálunk a hol a föld termőképességének följavítása még csak elvétve történik műtrágyázással, az istállótrágya mily nagy jelentőségű. Ebből a nézőpontból tekintve az állatlétszámot, az beható vizsgálódást érdemel. A helyzet ugyanis már a háború előtt sem volt kielégítő. Magyarországnak erre vonatkozó adatait például a megfelelő németországi adatokkal összehasonlítva, a helyzet képe a mi hátrányunkra kedvezőtlennek tűnik föl. Magyarország összes gazdaságilag művelhető területe 33-6 millió hold, szántóföldje 21-9 millió holdat tesz ki. Németország 62-7, illetve 42-4 millió holdon tüzheti gazdálkodását. Magyarországon a szamosállatok (szarvasmarha és ló) száma a háború foga'yakozás előtt is csak 8-7 millió darab volt, míg Németországban ugyanez a szám 28-1 millióra rugott. A szamosállatoknak a szántóföldhöz való aránya tehát nálunk kedvezőtlenebb volt. A mi az állatok trágyaszolgáltatását illeti, egy-egy szamosállat trágyatermését átlag 70 q-ra tehetjük, mivel pedig nálunk egy darab állatra átlag 3-8 hold esik, egy-egy kat. hold szántóterület trágyarészesülése (a legelőt nem számítva), csak 22 q-át tesz évenként. Németországban ugyanez a részesülés 37 q-ra rug. A hetvenes évek óta Németország szarvasmarhaállományának, tehát istállótrágyatermelésének növekedése harmadrészzel volt nagyobb, mint a miénk. Ha most figyelembe vesszük azt a fontos körülményt, hogy például a buzának holdankint 7 q-ás termésátlagja a talajból 40-8 kg. nitrogént, 17-9 kg. foszforsavat és 29 kg. káliumot von el, a rendelkezésre álló istállótrágya ellenben átlag csak 9-9 kg. nitrogént, 4-4 kg. foszfort és 13-2 kg. káliót pótol vissza, akkor nyilvánvaló, hogy talaj tápláléereinek deficitje évről-évre fokozódik. Ez a legfőbb oka, hogy természetünk a legkitűnőbb esztendőben sem fokozható, anrál kevésbé, mert a műtrágya használata, a mivel a hiányt pótolni lehetne, nálunk még igen s'erény keret közt mozog. Ez is oka annak, hogy nálunk harmincz esztendő óta nem mutatkozik föbbtermés, míg ellenben Németországban a buzaátlag 8-29 q-ról 12-9 q-ra, a burgonya 53-ról 99 q-ra nőtt meg. Mezőgazdaságunknak ezt a súlyos problémáját az állatállomány csökkenése még érzékenyebb tette. Kormányunknak hamarosan kell foglalkoznia ezzel a kérdéssel és ha már egyelőre mást nem is tehet, az állatállomány csökkenését országosan egyenletessé és a monarchia két felében arányossá kell tennie.

A nemzetközi tejpiacról. A svájci parasztszövetség nemzetközi tejárjegyző irodájának a folyó év második negyedéről most közzébocsátott jelentése szerint szalastakarmányokból Európaszerte csak közepes termés van, a mely azonban minőségileg nagy átlagban jónak mondható. Az abraktakarmányok drágasága mindenütt károsan befolyásolta a tejgazdaságot, a zöldtakarmányozásra való áttérés azonban némi könnyebbséget idézett elő, bár viszont a tehénállomány erős csökkenése, kivált a hadviselő államokban, a tejtermelés lényeges apadására vezetett. Talán csak az egyetlen Németalföld mondható e tekintetben szerencsés kivételnek, a hol a tejhozam mindeddig nem mutat apadást, az Egyesült-Államok és Kanada pedig a termelés csekély emelkedéséről számolnak be. A tejárak a felsorolt körülmények folytán lényegesen emelkedtek, Amerika kivételével jóformán világszerte. A sajt- és vajfogyasztás emelkedésével a termelés alig tud lépést tartani s így a harmadik évnegyedre az árjegyző iroda a tej és tejtermékek áralakulásának szilárdságát, további emelkedő irányzatát helyezi kilátásba.

A sertéshizlalók panasza. Az Országos Sertéskereskedelmi Egyesület terjedelmes memorandumban fordult a földművelésügyi miniszterhez régen panaszolt sérelmeinek orvoslása céljából. Sürgősen kéri a zár alatt lévő tengeri készletek fölordását és a hizlalók rendelkezésére bocsátását, valamint azt is, hogy az új tengeri forgalmát maximális árak mellett tegye szabaddá a földművelésügyi miniszter. Ha ez nem történik meg, a hivatásos sertéshizlalók üzeme-

nek továbbvitele lehetetlenné válik, úgy hogy ezek a vállalkozók kénytelenek lesznek a még meglévő állatállományukat piacra vetni és az üzemet beszüntetni. Az egyesület komoly előterjesztése megérdemli, hogy komoly mérlegelés tárgyává tegyék az illetékes hatóságok.

A méhészet köréből. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület igazgatóválasztmányára tudomásul vette, hogy az egyesület hatvanhat méhésznek nyújtott eszközsegélyt s a kiosztásnál figyelemmel volt a hadbavonult méhészekre is. Tudomásul vették azt is, hogy a földművelésügyi miniszter az egyesület közbenjárására intézkedett a hadbavonultak gazdátlanul maradt méheséinek mu'glátogatására és rendbehozatalára az illető kerületek szaktanítói útján. Weiser István dr. m. kir. fővegyészek a hazai mézfajták vegyi vizsgálatáról szóló jelentését a választmány köszönettel vette tudomásul.

Az állati betegségek összegezése augusztus hó 29-én.

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állapothoz képest			
	község	udvar	t	ö	b	kevesebbt
Lépfene	155	176	—	—	6	7
Veszétség	381	405	1	—	—	3
Takonykór	42	50	—	—	1	1
Ragadós szájj- és kö-						
römfájás	1173	9470	—	—	56	749
Juhhimlő	6	8	1	1	—	—
Ivarszervi hólyagos						
kiütés	4	35	—	—	—	—
Rühkór	334	648	—	—	15	23
Bivalyvész	48	100	11	26	—	—
Sertésorbánáz	105	363	3	20	—	—
Sertésvész	506	2334	8	—	—	47

Vásári tudósítások.

Sovány sertésárak.
U'rl Rezső bizományos, VIII., Népszinház-utca 22. Eredeti tudósítás 1915. augusztus 31.
Ár elősúlyban 4% engedmény.

Vészen átment	60—100 kg. fill.	340—340
" "	100—120 "	340—340
" "	120—160 "	340—350
" "	160—200 "	350—350
Vészen át nem ment	60—100 "	320—320
" "	100—120 "	320—320
" "	120—160 "	320—330
" "	160—200 "	330—340

Budapesti vagómarhavasár.
Hivatalos jelentés. 1915. szeptember 1.

Fölhajtás és árak:	I.	II.	V.
232 Bika	230—250	285	170—228
298 Magyar hizott ökör	260—280	300	220—258
807 Tarka hizott ökör	290—310	340	230—288
— Magyar legelőmarha	200—240	—	170—198
— Boszniai ökör	—	—	—
284 Magyar tehén	—	—	160—248
1476 Tarka tehén	—	—	160—280
24 Bivaly	—	—	180—210
11 Növendékmарha	—	—	140—210

Eladatlan 35.
A felhajtás 251 darabbal több volt a multhatinál. Irányzat élénk, árak szilárdak maradtak.

Budapesti szurómarhavasár.
Hivatalos jelentés. 1915. augusztus 21.

Fölhajtás és árak:	I.	II.	V.
247 Magyar élő borju	260—280	282—304	240—258
— Magyar öltött borju	—	—	—
— Galicziai borju	—	—	—
— Öltött bárány párja	—	—	—
18 Rugott borju	190—220	—	—
— Élő bárány párja	—	—	—
— Öltött göbolye	—	—	—
38 Eladatlan.	—	—	—

Irányzat élénk, és az árak változatlanok.

Vásári jelentés: Budapesten, 1915. évi szept. hó 2-án tartott heti lóvásárról. A vásári forgalom közép.

Jegyzetelt jobb minőségű lovakból:	Fel-	El-	Árak
	hajtás	datott	kor-
			ban
a) háts	19	8	320 1600
b) könnyebb kocsiló (jukker stb.)	75	27	480 940
c) nehezebb kocsiló (hintós)	68	30	680 1250
d) igás kocsiló (nehéz nyugoti faj)	91	44	600 350
e) könnyű	133	32	500 630
II. Közép minőségű lovakból:			
a) nehezebb félék (fuvaros ló stb.)	32	18	400 500
b) könnyebb félék (paraszti stb.)	65	33	180 360
III. Alárendelt minőségű lovakból:	134	73	120 550
Összesen	618	285	

Székesfővárosi vágóra vásároltatott 43 darab. 2. Wien-i vágóra vásároltatott 33 drb. 3. Tulajdonjogra gyanus ló lefoglatatott. — 5. Takonykór miatt a gyepterherhez küldetett — drb.

Felölts főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

EREDETI STOCK MOTOREKE

nagyszámu rendelés folytán csak
októberi szállításra kapható.
1200 gép üzemben.

6 éves referenciák tartósságra. Számos utánrendelés.

VEZÉRKÉPVISELET:
MUNKÁCSI ÉS BÁNKI
OKLEVELÉS GÉPÉSZMÉRNÖKÖK MÉRNÖKI IRODÁJA,
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 45. I. EM.
TELEFON: 76-94. SÜRGÖNYCIM: DIPLINGS.

kázatos módon termelhesse. Sokkal kívánatosabb az, ha inkább kevesebb, de biztos jövedelemmel zárhatják évi számadásukat, mint néha veszteséggel dolgozni, de azon reményben, hogy ez majd esetleg évek múlva megtérül. A biztosabb és mégis nagyobb buzatermést sokkal inkább elérhetjük a diószegi és somogyi tar buzák termesztésével. Ezek a buzafajták nálunk a terület általában biztosan kibírják, a megszorulás veszélye érés előtt aránylag nem nagy, rozsdallóságuk és termésük is nagyobb, mint a magyar buzáé. Erősebb szalmájuk pedig lehetővé teszi, hogy a belterjesen kezelt gazdaságokban is sikerrel termesztjük. De ezek is hosszabb tenyészidejűek, mint a közönséges magyar buza s ezért főleg csak a dunántúli és felvidéki gazdaságoknak ajánlhatók.

(Folytatjuk.)

Utazás alatt irt jegyzetek.

Irta: —r —n.

Az évszázadok előtt Aranykertnek, de már 200 éve csak Csalóköznek (noha némelyek két l-lel írják, mintha ezzel az értelmét megváltoztatnák) nevezett legnagyobb Dunasziget nagyon is sűrű gazdasági viszonyai kezdenek kissé javulni s örömmel látjuk, hogy ott, hol a burgonya is alig tudott azelőtt megélni, ma szép cukorrépa táblák is gyönyörködtek az utazó szemét. Valamikor — boldogult gyermekkoromban — egyes csalóközi határokon még csak rozsdot termeltek kenyérgabonának s ma már ugyanott buzát is művelnek, pedig hát sem a talaj, sem az időjárás nem változott, de igenis emelkedett a talajművelés és a gözekével szántott barázdák sorozata ma már nem fehérellő a vidéken sem. Hanem a jó művelésen kívül a kellő trágyázás is hozzájárult, hogy a természetlen kiképzett talaj már jó középtermésre nyújt kilátást. Az állatállomány szaporítása által előállított istállótrágyatöbblet meghozta gyümölcsét, de az évek óta (talán több száz év óta) termelt kalászosok és egyéb művelési növényekkel kivitt foszforvegyek pótlásáról csak a legutóbbi két évtizedben gondoskodnak itt is az emberek úgy, hogy foszforsavas trágyákkal látják el földjüket. Sőt akadnak már olyan értelmes, praktikus gazdák is a kisebb birtokokok és hérlők sorai között is, kik a foszfortrágyát nem tekintik egyedül üdvözítőnek, hanem ismerve homokos talajuk vegyi összetételét, az ebben igen kis mértékben levő káliumot is pótolják 40%-os kálisóval; kisebb mértékben, kivált kertekben, fahamuval is. A pillangós virágok termelése nagyon szépen tért foglalt s örömmel értesültem, hogy az terjedőben is van, miáltal a talaj nitrogénje nagyrészt pótolva lesz, de azért ez nem zárja ki, hogy néhol a növények gyorsabb fejlődése céljából (kivált ha a rovarok fogai alól akarjuk azokat hamarosan kinövesztetni) ne alkalmazzanak chilisalétromot vagy egyéb légenytrágyát az itteni gazdák. (Feltéve, hogy lehet chilit venni.)

A példa hat, a példa vonz, a példa követőkre talál, azt itt is el lehet mondani. Van errcfelé néhány mintaszerepen vezetett uradalom, p. o. Pálffy, Apponyi, Pongrácz grófi, Wiener-Welten lovag stb. nagybirtokai, melyek a műtrágyázás terén uttörők, példányképek voltak.

De nem szabad megfélemednünk a hazai műtrágyázás egyik boldogemlékü zászlóvivőjéről, néhai Rovara Frigyesről sem, ki csalóközi birtokán gazdálkodva, mutatta meg gazdátársainak a követendő utat s módot, miként lehet homoktalajon is jól, szépen — s a mi a fő — jövedelmezően földet művelni.

Vajha hazánk minden vidékére átlántálódna a műtrágyák alkalmazásának és a pillangósok termelésének haszna és a jó talajművelés szükségessége, akkor nem panaszkodnánk a kis átlagtermések miatt.

Lám itt már akadnak olyanok is — és nemcsak a nagybirtokokok és tisztjeik között — kik ivánkai Kherndl Imre és Medveczky Károly által felkarolt s ajánlott kettős szuperfoszfát adagok alkalmazását megkezdték kísérletképpen s folytatni fogják jövőre már nagyobb mértékben is, mert hasznát látják. Azt mondják, hogy esetleg 100 kg. holdankénti foszfortrágya elszórása is adhat 1 q buza szemterméstöbbletet, de ez nem bizonyos mindig, néha csak 50 kg.-mal emeli az átlagot s így a műtrágya árát fizeti csak ki s legfeljebb az utóhatás — mi azonban sokszor kétséges — nyújt némi kis hasznot. Már 200 kg. szuperfoszfát pr. k. hold 150 kg.-mal

emeli annak szemtermését, tehát kézzelfogható, zsebbe tehető hasznot ad; de ha 300 kg. szuperfoszfátot adunk buza vagy rozs alá, akkor biztos, hogy 3 q-val nagyobb lesz a szemtermés és így legalább is annival növekszik a tiszta jövedelem, a mennyit a műtrágyáért kiadtunk, vagyis a kiadás 100% kamatot hozott.

A műtrágyának szemmel látható hatását figyelhettem meg több répatáblában. Ugyanis a szuperfoszfátot szóró munkások nem voltak valami jól betanítva és bizony el-elhagytak egymás között egy-egy szalagot, a melyre ilyenformán semmi műtrágya nem jutván, rajta a répa kicsi, fejletlen, míg azokon a helyeken, hová véletlenül ketten is szórtak, tehát hova kettős adag szuperfoszfát jutott, bámulatosan buja növény, óriási nagy répák vannak; a táblák legnagyobb részében pedig, hová a kiszabott adag került, normális a répa fejlődése. Ily hibák kikerülése végett legjobban a megbízható gyártmányú műtrágyaszórógép beszerzése, a mint azt a nagyobb uradalmak már meg is tették s most a kisebb hérlők s gazdák is követik példájukat.

Igy hódít az aratógép is évről-évre teret ezen a vidéken is s ma már nemcsak marokrakók, de kéveközők is berregtek, kattogtak a csalóközi síkságon.

Nagyon érdekes, hogy a műtrágya sorra esz-közleendő alkalmazása is gyakorlatban van mindazoknál, a kik e célra használható kombinált vetőgéppel rendelkeznek, de már rájöttek arra, hogy nem ez az igaz út, mely a boldoguláshoz vezet, mert ezzel csak az elvetett mag csírázását, kikelését és a fejlődés első idejében történő erőteljesebb növekedését mozdítjuk elő, de mikor már a növény gyökereki szétterjednek, akkor nem nyújtunk kellő tápot arra, hogy a vegetáció további folyamata is lehetőleg kifogástalan legyen. Hogy ennek a kívánalomnak is eleget tegyünk — mondják az illetők — mi az adagolandó műtrágyának egy bizonyos (a viszonyoktól és a művelési növénytől függő) részét vetjük sorra a gépekkel, míg a többi már rendszerint a vetést megelőzőleg szórjuk el — kézzel vagy szórógéppel — az egész területre. Pl. buzánál, ha 300 kg. szuperfoszfátot irányoztunk elő k. holdanként, akkor 100 kg.-ot hintünk sorra és 200 kg.-ot szórunk el az egész területre; így akármerre terjeszkedik a buzagyökér, mindenütt talál könnyen felvehető foszforra. Répánál más az arány. Különböző legjobb kísérletekkel megállapítani minden általunk termelt növényre nézve a legjobb arányt. A szomszédos gazdaságokban már megtett ilyenféle kísérletek némi irányt nyújtanak arra nézve, miként rendezzük be azokat.

Meg kell jegyezni, hogy a sorra műtrágyázás mellett már azért is kell bizonyos mennyiséget szórva is adni, hogy ezzel a foszfortrágyák azon előnyös hatását, mely az érés gyorsításában nyilvánul, szinte kihasználjuk; mert bizony ha csak sorra trágyázzuk a buzát, az egy nappal sem fog előbb beérni, mint a nem trágyázott, pedig ezzel sokszor óriási kárt szenvedhetünk, ha a buzaérés a kánikula sorvasztó idejére esik s hűtést kap. Viszont az idegen, a később érő buzafajták is termelhetők lesznek, ha érésüket tudjuk siettetni s ez rendes időben következik be. Így honosíthatók meg a francia vagy más fajta buzák.

Ilyen eljárással lett Sárszentmiklóson is 30 évi folytonosan kiválasztott magból történő vetés által egy eredeti Vilmorin-féle francia buzából oly minden időjárási viszontagsággal megküzdő és a rozsdásodásnak is meglehetősen ellentálló fajta, mely nagy sulya és nagyszemű magja által kitűnik más fajták közül.

Megfigyeltem, hogy a legjobbnak elismert, kombinált sorvetőgép munkája sem tökéletes, mit egyik mintauradalom tábláján szemléltettem. Ugyanis kissé lejtős egy részlete e táblának s ott a hol a vetőgép a vetéskor felfelé haladt a lejtőn, rendszeren szórta a sorra a műtrágyát is, tehát jó is volt ott a buza, azonban ott, ahol lefelé haladt a gép, ugylátszik tulgyorsan ment, talán csuszott is és nem forogtak a vetőgép kerekei, korongjai s nem szórtak műtrágyát a sorra, tehát ezek a sorok nagyon gyenge buzát termeltek, mert csak fele oly magas volt a buza ott, mint a szomszéd vetőgép nyomon és ritka is, mert el nem bokrosodott kellőleg. A gépek ezen hibája, itt a majdnem teljesen egyenes, vízszintes síkságot képező Csalóközben nem sokat számít, mert hisz a fenti, talán 200 □-ölet ki-

tevő kis lejtősségen kívül még hullámos területet sem találni, de a hol a talajfelület hepehupás, hol dombvidék van, mint p. o. a Dunántul nagy részén, ott bizony igen kellemetlen s anyagilag szomorú következményekkel járhat az ilyen tökéletlen vetés. Azért míg teljesen ki nem küszöbölik a gépek ezen hibáját — talán valami fékezővel — csakis síkvidékre ajánlható a sorra műtrágyázás; és az egyenetlen felületű területekre az elhivatott műtrágya egész mennyiségét szórva kell adni.

Végül még csak azt jegyzem meg, hogy ily intelligens s iparkodó gazdaközönség sorai közt is akadnak hanyag egyének, akik nem törődnek sokat a földműveléssel s ha buzájuk gyenge, ritka, silány, kis kalászu, rozsdás, ocsut termő, még akkor sem szántják azt ki, ha alig 2 magot ígér, pedig okosabb lett volna ilyen földbe még aratás előtt elvetni valami mást, p. o. muhart, kölest, hajdinát vagy korai kukoricát és így tovább, a rongy buzát pedig addig kellett volna lekaszálni takarmánynak, míg a gyomok magba nem mentek, így legalább jövőre tisztább lenne a talaj. Mert miután megvárta az a hanyag gazda, míg a silány buza beérett, bizony kipergett minden gyommag és jövőre még nagyobb gazlások lesz földje, mint eddig volt.

(Folytatjuk.)

Nemesített magyar buzák terméseredményei az 1914—15. termelési évben.

(Folytatás.)

Előbbi közleményem kinyomatása óta újabb 20 értesítés érkezett be a nemesített magyar buzákkal 1914—15. évben szerzett tapasztalatokról. Ezek közül öt helyen a rendkívüli viszonyok folytán nem állapíthatók meg a terméseredményeket, részben a gazdasági régi fajta magtermésadatát nem közölték, de dicsérik a nemesített buzák erőteljes fejlődését, korai érését, részben rozsdállóságát és erősebb szalmáját.

A többi 15 gazdaságban nyert magtermés adatokat a mellékelt táblázatban közölhetem és az I. kat. holdon nyert magtermés többletet fajták szerint csoportosítva, az eredmény a következő:

Az árpádhalmi nemesített magyar buzák 1914—1915 évi terméseredményei:

Sorszám	A termelés helye	Égy kat. hold	több	keve-
		magter-mése	mint gazda-sági	sebb
Kilogramm				
17	Rusznák Lajos Felsőszkó, Vas megye.			
	Diószegi gazdasági ...	700	—	—
	Árpádhalmi 19. ...	1100	400	—
18	Főhercegi Uradalom Magyaróvár, Moson m.			
	Közönséges magyar ...	1100	—	—
	Árpádhalmi 17. ...	1300	200	—
19	Otocska Géza Sopronkövesd, Sopron vm.			
	Diószegi gazdasági ...	1448	—	—
	Árpádhalmi 1. ...	1548	100	—
	" 16. ...	1600	152	—
	" 19. ...	1677	229	—
20	Gülcher Jakab Nebojsza, Pozsony m.			
	Tiszavidéki gazdasági ...	911	—	—
	Árpádhalmi 16. ...	1116	205	—
	" 19. ...	1084	173	—
21	Dr. Bikádi Antal Szente-tornya, Békés m.			
	Tiszavidéki gazdasági ...	875	—	—
	Árpádhalmi 16. ...	1217	342	—
	" 17. ...	1169	294	—
	" 239. ...	916	41	—
	" 266. ...	1172	297	—
22	Dr. Várady László Karczag, J.-N.-K.-Szolnok vm.			
	Somogyi tar ...	950	—	—
	Tiszavidéki gazdasági ...	1052	—	—
	Árpádhalmi 267. ...	1200	148	—
23	Sváb Sándor Fábán, Csongrád-m. Nagymajor kerület:			
	Tiszavidéki ...	1223	—	—
	Árpádhalmi 16. ...	1385	162	—
	" 17. ...	1290	67	—
	" 266. ...	1466	243	—
	" 304. ...	1468	245	—
24	Sváb Sándor Fülöp-tanya kerület, Csongrád-megye.			
	Tiszavidéki ...	952	—	—
	Árpádhalmi 16. ...	1373	421	—
	" 17. ...	1101	149	—
	" 266. ...	1183	231	—
	" 304. ...	1005	53	—

Sorszám	A termelés helye	Egy kat. hold magtermése	több mint	kevesebb mint gazdasági	kilogramm
25	Szász Imre Derekegyház, Csongrád-m.				
	Közönséges őszi	832	—	—	
	Árpádhalmi 16.	980	148	—	
	" 17.	941	109	—	
	" 239.	830	—	02	
	" 266.	1058	226	—	
26	Nagy Pál, Tiszakálmánfalva Bács B. m.				
	Magyar bácskai	1020	—	—	
	Árpádhalmi 1.	1230	210	—	
27	Desseffy Dezső, Vanyarcz, Nógrád m.				
	Tiszavidéki	680	—	—	
	Árpádhalmi 1.	1270	590	—	
28	Deutsch Arthur, Szeghalom, Békés m.				
	Tiszavidéki	951	—	—	
	Árpádhalmi 150.	1231	280	—	
	Tiszavidéki	1200	—	—	
	Árpádhalmi 19.	1466	266	—	
29	Kovács Lajos Pta.-Szentetornya Békés megye				
	Bánati vörös kalászu	1094	—	—	
	Árpádhalmi 1. sz.	1196	102	—	
30	Gazdakör Aszód, Pest m.				
	Aszódvidéki	994	—	—	
	Árpádhalmi 16.	1060	66	—	
31	Gróf Károlyi Lajos uradalma Nandinháza, Pozsony m.				
	Közöns. magyar	765	—	—	
	Árpádhalmi 19.	1027	262	—	
32	Glück Ignác Nagylak, Csanád megye				
	Közöns. magyar	860	—	—	
	Árpádhalmi 1.	992	132	—	

Fajtánként részletezve 1 kat. hold magterméstöbbletet:

Árpádhalmi:		
1. sz. fajta	5 helyen:	590, 210, 132, 102, 100 kgr.
16. "	" 7 "	421, 342, 205, 162, 152, 148, 66 kilogramm.
17. "	" 5 "	294, 200, 149, 109, 67 kgr.
19. "	" 5 "	400, 266, 262, 229, 173, kgr.
150. "	" 1 "	280 kgr.
239. "	" 1 "	41 kgr.
266. "	" 4 "	297, 243, 231, 226 kgr.
267. "	" 1 "	148 kgr.
304. "	" 2 "	245, 53 kgr.

Az ezeidig beérkezett jelentések már lényegesen felderítették azt a kérdést, hogy a nemesített buzáknak többet teremnek, mint a régi fajták és most még csak arra kell nagyobb számú kísérleti adatot gyűjtenünk, hogy mely vidéken és milyen gazdasági viszonyok között, melyik a legjobb fajta közülök. *Grabner Emil.*

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Górézellőtető.

Minden eshetőségre számítva, milyen legyen a legegyszerűbb górézellőtető, ha a tengeri nyirkosan lesz a góréba behordva, a mely a góré ürtartalmát nem nagyon csökkentené és milyen helyzetben legyen az, pl. függőleges, vízszintes?

Itt egy három öles hosszú, három méter magas, öt láb széles, deszkából készült góréról van szó. Szíves választ kér: *H. M.*

Felelet. Mibe kerül egy k. hold buza? ezimű kérdésre.

Átlagban körülbelül a következőleg lehet számítani a buzatermelés költségeit, p. o. zabos vagy árpás bükköny után k. holdanként:

	eddig volt kor.	az idén kor.
Tarlóbuktatás	3	6
Mélyebb keverőszántás	5	10
Vetőszántás	5	10
Vetés, boronálásokkal	3	6
Tavaszi boronálás	1	2
» gomirtás	1	4
1 q vetőmag csávázás- és rostálással	26	40
Aratás (10%)	18 (12½%)	34
Behordás	3	6
Cséplés	20	40
Felügyelet	2	4
Biztosítás	3	6
	90	168

A költségeket átlag még egyszeres akkora kellett felvenni, mint a háboru előtt voltak, mert hisz a kézimunka még egyszeres oly drága s az igásmunka is ily mértékben emelkedett, de maga az igásállat értéknövekedése által is kétszeres tökebefektetést kell számításunk alapjául venni. A gépek fentartása, javítása, az olaj s egyéb szükséges szerek s anyagok magas ára indokolja a nagyobb költségszámítást. Különösen a gaz-

irtás növekedett, mert sok volt a gyom és kevés és drága a munkáskéz. Tegyük föl, hogy átlag 7 q a termés, akkor minden q buzára eddig 12 kor. 50 fillér volt a költség. (Itt az adó, a földérték, kamat és trágyaérték, mint nem változott, tekintetbe nem lett véve) Ellenben az idén ke-reken 24 K-ba került egy q buza termelése. A mult évi 26 K-ás ár mellett ezen költséget levonva, marad (182 — 90) = 92 K. pr. hold. Az idén 38 K-ás buzaár mellett (276 — 168) = 108 K-na maradna a gazdának, tehát majdem egyre megy, az a kis 16 K-ás többjövédelm pr. kat. hold alig érezhető s ha jég ellen is biztosított a gazda, bizony egészen egyforma lesz a buzatermés haszna a tavalyival. Vízszint, ha azt vesszük, mennyivel nagyobb ára van ma minden szükséges cikknek, melyet a gazda nem nélkülözhet, sokkal rosszabbul van a földmives a buzaföld tisztajövédelmével, mint azelőtt volt; hisz a ruha, a eszma, világítószér, élelmezési dolgok, fűszerek, edények stb. minden drágább lett, nehezebb a megélhetés. Tehát a mai buza-árak aránylag nem magasak, sőt a viszonyokhoz mérten még magasabbnak kellene lenniök.

— r — n.

A taraczk irtása. Sokat, nagyon sokat irtak már arról, hogyan kell szántóföldjeinket az annyira veszedelmes taraczkától megszabadítani, de ennek dacára, ha utazásaink alkalmával egy-egy pillantást vetünk a vasut mentén elterülő táblákra, annyi taraczkot látunk, mintha csak mesterségesen akarnák a gyomot szaporítani. Egy külföldi gazdasági lapban most a következő tapasztalását közli egy gazda: Ő a szántóföldnek erősen betaraczkosodott részét kétszer megszántatta, majd boronával s az amerikai irtókapával megmunkáltatta s ezután bevetette sárga mustárral. A mustár a jól megporhanyított földben rendkívül gyorsan fejlődött s midőn virágzásnak indult, alászántatott. Az alászántással egyidejűleg eltűnt a taraczk is s azóta nyoma sem mutatkozik. Ebből kifolyólag azt ajánlja a gazdáknak, hogy a taraczkos földeket július, augusztusban mustárral vessék be s azután ezt virágzásokor szántsák alá. Szerinte fődolog az, hogy a mustár gyors fejlődésnek indulhasson és a taraczkot elnyomhassa.

Csonthéjas gyümölcsfák gutaütése. A Természettudományi Közlöny legutóbbi számában Schilberszky Károly a csonthéjas gyümölcsfáknál, főleg a kajszin- és őszibaracknál annyira gyakori gutaütéssel foglalkozik.

A bajt általában ismeri mindenki. A teljes életerőben levő (a június—július hónapban teljes egészében vagy részben hirtelen elszárad. A mint Schilberszky fejtegetéséből is kiténik, a baj kuforrása valamely szöveti rendellenesség, illetve betegség folytán fellépő gombafaj, mely azonban egymagában nem képes gutaütést előidézni. Okvetlen hozzá kell járulni valamely, a szövetben előforduló betegségnek, melyet a téli fagy, legtöbbször a kedvezőtlen talajviszonyok idéznek elő. S hogy a bajt legtöbbször a talaj összetétele, illetve a talaj minősége okozza, azt számtalanszor tapasztaltuk már. S éppen ezért egy olyan gyakorlati megfigyelésre akarom ráterelni a figyelmet, mely Schilberszky fejtegetéséből hiányzik.

Vidékünkön igen gyakori a kajszinbarackfák gutaütése. Hogy ezt a talajviszonyok idézik elő, arra nézve igen érdekes megfigyelés áll rendelkezésemre.

Egyik itteni kert nehéz, kötött talaja alatt, mintegy 80—100 cm. mélységben homokréteg van. A mint a vadkajszinra nemesített barackfák gyöke ezen a rétegen keresztülhatol, a gutaütés menten bekövetkezik. Mikor a kert tulajdonosa erre rá jött, kísérletképpen gyökérnemes zöldringlóalanyra nemesítette a kajszinbarackot. A ringló gyökere tudvalevően nem hatol mélyen a talajba, hanem mindjárt szétterül a föld színe alatt. Az eredmény meglepő, mert ezek a fák a szó szoros értelmében megvénültek már, a nélkül, hogy csak egy is gutaütést kapott volna. Ezt a megfigyelést azok a gyümölcskertészek, a

kiknek hasonló talajviszonyaik vannak, kitűnően és haszonnal tudják a maguk javára értékesíteni.

Balogh Bálint.

HIREK.

A mezőgazdasági termelés drágulása. Azzal a szaporas és olesó váddal szemben, hogy a magyar őstermelés tulságosan kiaknázná a háborus helyzetet, megszólalnak a gazdák részéről is. Érdekes adatokat kezdenek most már erről az oldalról is felsorolni arra nézve, hogy a gazda szükségleti cikkeinek drágulása hogyan vonta szükségképpen az őstermékek drágulását maga után.

Nagy a panasz például a bognár- és kovácsmunka árdrágulására. Azelőtt négy kocsikereket csinált a bognár 20 koronáért, ma egy kerék 10 korona és a vasalása többé jön négy koronánál. A lópatkolás, ráfhuzás, ekeelésítés mind kétszerolyan drága lett, mint azelőtt. Egy pár közönséges csizmaért háboru előtt 30 koronát fizettek, ma 70 koronán alul nem lehet csizmát csináltatni, sőt a talpalás is többé kerül öt koronánál. Még hihetlenebbül felszokott a kötélárak és zsákok ára. Közönséges zsákot azelőtt 1 koronáért lehetett kapni, ma ugyanolyan zsákért 3 korona 50 fillért is elkérnek. Egy csikókötőfék azelőtt 30—40 fillér volt, ma 1 korona 50 fillér, lókötefék azelőtt 70—80 fillér, ma 2 korona 40 fillér, vagyis több, mint háromszorosa az előbbi árak. Ugyanilyen emelkedés van az istrángoknál, a rudallóköteleknél. A bórszerszámokat pedig nem is lehet megfizetni, olyan hihetetlen magasra rugott az árak. Hasonló panaszokat olvasunk Ausztriában is. Az osztrák belügyminiszter hivatalosan ki is jelentette már, hogy a gazdasági segédeszközökben olyan foku árfölcsigázás kapott lábra, hogy azt tovább tűrni nem lehet. Különösen a tejgazdasághoz és a hizlaláshoz szükséges anyagok drágultak. 1915 júliusával az 1914 júliusban követelt árat összehasonlítva, látjuk, hogy a malátacsira 200%-kal, a szárított sörtörköly 186%-kal, a különböző fajtaú olajpogácsák 115—175%-kal, a répaszelet 40%-kal, a melassz 53%-kal emelkedett árban. A szén q ja 1'45 koronáról 2'25 koronára, a petróleum 38 koronáról 90 koronára emelkedett. Ugyancsak igen tekintélyesen megnövekedett a mezőgazdasági gépek és a műtrágya ára is. Az osztrák gazdák már azon tanakodnak, hogy különösen a tejgazdaságot és a hizlalást a legkisebb mértékre korlátozzák. Természetesen ennek ismét a közlélmzés és a hadseregellátás adná meg az árát.

A gabona ára és a gabonavásárlási határidő meghosszabbítása. A hivatalos lap szerdai száma közli a kereskedelmi miniszter rendeletét, melyvel megengedi, hogy a 2072/1915. M. E. számú rendelet 6. §-a, valamint a 2986/1915. M. E. számú rendelet 19. §-a alapján közvetlen gabonavásárlásra engedélyt nyert vármegyei és városi törvényhatóságok, valamint rendezett tanácsú városok az 1915. évi október hó 31. napjáig bezárólag, nagyobb ipartelepek, közlekedési és egyéb vállalatok, fogyasztási szövetkezetek, menhelyek, internátusok, kórházak, gyógy-, büntető- és javító-nevelő és egyéb intézetek pedig 1915. évi október hó 15. napjáig bezárólag vásárolhatják be a részükre engedélyezett gabonamennyiségeket. — Tekintettel arra, hogy a kedvezőtlen időjárás a termés betakarítását tényleg késleltette és így a gabona kisebb mértékben kerülhetett forgalomba, feltétlenül helyesnek tartjuk a kormány ezen intézkedését. Más kérdés azonban, hogy a csekély gabonaforgalomnak a kedvezőtlen időjárásnál is fontosabb oka az — a mit nem hiszünk — hogy a gazdák visszatartják terményeiket. Ez a körülmény pedig illuzóriássá tesz minden törekvést, mely a közfogyasztás zavartalan ellátását kívánja biztosítani és így csak akkor tekinthetők volna a kormány fentebbi rendelkezését teljesnek és megnyugtatónak, ha egyúttal a gabona requirálását és annak a mai napon életbelépett maximális árát, mint változhatlan eladási árát rendelte volna el. Megjegyzendőnek tartjuk, hogy különösen az árak változatlan fentartásának nyomatékos kijelentése már csak azért is fontosnak tekinthető, mert igen széles körben táplálják még mindig azt a reményt, hogy ha elegendő gabona nem kerül a piacra, a kormány végül is fel fogja emelni a maximális árakat s ha a requirálást elrendeli, az a felemelt áron fog történni. Hogy azonban erre semmiféle kilátás nincsen, azt az elég illetékesnek tekinthető Gazdaszövetség hivatalos lapjával igazolhatjuk, mely legutolsó számában azt a kijelentést közölte, hogy a most érvénybe lépett maximális árak megváltoztatása egyáltalában nem remélhető. Miután ez a vélemény azzal a felhívással volt összekötve, hogy a gazdák minden további fontolgatás nélkül adják el gabonájukat, tulajdonképpen a mi állásfoglalásunk egyúttal az agrárius körök vezető tényezőinek fellegásával is tökéletesen egyezik. Ezt a körülményt hangsúlyozni kívánjuk főleg azért, hogy ismételtlen figyelmeztessük gazdáinkat eljárásuk esetleg súlyos következményeire.

Az árpagyöngy gyártása és legmagasabb ára. A kormányrendeletet adott ki az árpagyöngy előállításáról, forgalomba hozataláról és legmagasabb árának megállapításáról. A rendelet értelmében árpagyöngy előállításánál takarmányiszot előállításánál tilos és az egynemű korpa elvonása után, a mely magába foglalja a feldolgozás közben nyert lisztet, valamint a hulladékot is, száz kilogramm hektoliterenként 61 kilogramm súlyminőségű árpából 59 kg. árpagyöngyöt szabad előállítani és pedig a következő fajtaiban: Finom (leves) árpagyöngyöt, a mely nem lehet durvább az eddigelő 3-as számjellel forgalomba hozott árpagyöngyénél, a feldolgozás alá vett árpamennyiség összsúlyának legfeljebb 5 százaléka erejéig; közönséges (főzélék) árpagyöngyöt, mely megfelel az eddigelő 10-es számjellel forgalomba hozott árpagyöngynek, továbbá árpátörmelékét és pedig két utóbbi fajtát együttesen a feldolgozás alá vett árpamennyiség összsúlyának további 54 százaléka erejéig. A jelen rendelettel megállapított árpagyöngyfajtákért követelhető legmagasabb árakat a magyar szent koronás országainak egész területén finom árpagyöngyre nézve 90 koronában, közönséges árpagyöngyre és törmelékre nézve 52 korona 70 fillérben állapították meg. A megállapított legmagasabb árak 1915. évi szeptember hó 1. napján lépnek életbe. Ettől a naptól kezdve tilos árpagyöngyöt drágábban árusítani vagy vásárolni annál az árnál, a mit a jelen rendelet legmagasabb árul megállapított. A régi minőségű árpagyöngykészleteknek az árpagyöngyöt előállító vállalatokba nézve az 1915. évi szeptember hó 15. napjáig, másokra nézve az 1915. évi szeptember hó 30. napjáig megengedett forgalombahozatalánál az érvényben levő árakat szabad felszámítani. A 0986/1915. M. E. számú rendelet 11. §-a alapján nyert engedéllyel vásárolt árpából előállított és kivitelre kerülő árpagyöngy kizárólag a Haditermény Részvénytársaság útján értékesíthető.

A gazdák ipari fejlődésünkért. Az Országos Iparegyesület nemrégiben mozgalmat indított Gelléri Mór indítványára, hogy a velünk hadilábon álló államok behozatalának helyettesítése céljából kiállítás rendeztessék. E tervet az Országos Iparegyesület a Magyar Gazdaszövetséggel közölte s kérte, hogy működjenek közre ebben az akcióban. A Gazdaszövetség a szóban forgó tervre nézve a vidéki gazdasági egyesületek véleményét is kikérte, a melyek — értesülésünk szerint — azt a legnagyobb elismeréssel fogadták s kijelentették, hogy az akciót a maguk részéről az ország kereskedelme, ipara és mezőgazdasága szempontjából hasznosnak ítélik, miért is ahhoz készségesen csatlakoznak.

A gabonaüzletből eredő peres ügyek. Hogy a gabonaforgalom lebonyolítása körül támadt differenciák, illetve peres ügyek elintézésére külön bíróságot fog a kormány delegálni és e részben a szakminiszterek között folyamatban vannak a tárgyalások. Most megbízható forrásból halljuk, hogy a minisztériumok már meggyeztek a szóbanforgó kérdés megoldására nézve és bizonyos értékhatáron felül a polgári törvényszékre fogják bízni az ilyen peres ügyek elintézését. A kiszabandó értékhatár alatt maradó differenciákra nézve az eddigi eljárás, illetve kikötések maradnak érvényben.

Jóváhagyták a korpaközpont ügyrendjét. A miniszteri rendeletre alakult korpaközpont ügyrendjét a földmivelésügyi miniszter jóváhagyta s így ez intézmény az V., Vilmos császár-ut 26. sz. házban levő hivatali helyiségében működését már több, mint egy hete megkezdhette. Valamennyi malom, ugyszintén a mezőgazdasági felügyelőségek és érdekképviseletek már megkapták a szükséges utasításokat arról, hogy a korpaforgalmat hogyan bonyolítják le. A gazdaközönség most néhány napon belül megkapja az új korpautalványokat s addigra befejeződnek a korpaközpont szervezési munkálatai is. A korpaszállítás zavartalan menete annál inkább biztosítva van, mert a kereskedelmi malmok által termelt összes korpa a központ révén fog szétosztásra kerülni.

Külkereskedelmi forgalmunk az 1915. májusában. A középonti statisztikai hivatal közlése szerint külkereskedelmi forgalmunk az 1915. év május hónapjában úgy a behozatalnál, mint a kivitelnél csökkenést mutat. Behoztunk ugyanis az 1915. év májusban 3·9 millió q árut 117 millió korona értékben, kivittünk pedig 2·2 millió métermázsát 93·4 millió korona értékben, míg áprilisban 123 millió értékű behozatalt és 105 millió korona értékű kivitel mutattak ki. Az előző évhez képest a számok természetesen ezuttal is igen alacsonyok. Az 1915 január-május hónapok főeredményeit az előző év megfelelő időszakával összehasonlítva a következő képet nyerjük:

	Behozatal	Kivitel	Behozatal (-) v. kivitel (+) többlet.
	értéke millió koronákban		
1914 január—május	865·6	725·3	—140·3
1915 január—május	564·8	564·5	— 0·3

Ausztriával való forgalmunkat külön vizsgálva, azt látjuk, hogy az előző év január—május hónapjaival szemben ausztriai behozatalunk értéke erősen visszaesett, kivitelünk értéke pedig szintén hanyatlott. Behozatalunk ugyanis Ausztriából az 1915. év első öt hónapjában 442·1 millió korona, kivitelünk Ausztriába ugyanezen idő alatt 476·2 millió korona értékű árut. A behozatal visszaesése az 1914. év megfelelő időszakával szemben 162·7 millió korona, a kivitel hanyatlása pedig 48·9 millió korona. Külkereskedelmi forgalmunk mérlege 1915. év első öt hónapjában 0·3 millió koronával volt passzív, míg Ausztriával szemben mérlegünk 34·1 millió koronával volt aktív. Ennek az adatnak a mérlegelésénél azonban figyelembe kell vennünk azt, hogy az értékekadatokat kiszámításánál a legfontosabb kiviteli cikkeknek az aktuális, drága árak vannak alapul véve, míg a behozatalnak majdnem minden áruja még az 1913. évre megállapított, most már teljesen idejét multta egységértékkel van számbavéve.

Minőségi differenciák. A budapesti malmokba érkező gabona átvételénél a nehézség tapasztalható, hogy a vevő sokszor még nincs az elszámolás birtokában és ennek következtében nem is nyilatkozhat érdemlegesen az iránt, hogy a minőség megfelel-e vagy sem, miáltal a gabona a waggonban marad, kocsibírság támad és az áru romlásnak is van kitéve. Tekintettel erre, a H. T. minden lisztgyárba kiküld állandó szolgálatra két igazolt szakértőt, kik az összes beérkező gabonából közös mintát vesznek és azt a malmossal együttesen lepecsételik. Az esetleg fölmerülő differenciák azután e minta alapján fognak elbíráltatni.

A lenmag ára és a lenmagolaj zár alá vétele. A hivatalos lapban a napokban két rendelet jelent meg. Az egyik a lenmagért követelhető legdrágább árat q-kint 56 K-ban állapítja meg. Ez az ár készpénzfizetés mellett értendő és magában foglalja a rakodóállomáshoz szállítás költségét. A zsák árát külön lehet fölszámítani. A rendelet, mely augusztus 28-án lépett életbe, a vámkülföldi behozatalra és a kiváló vetőmagra nem vonatkozik. A rendelet megszegője 600 K-ra és két hónapi elzárásra ítéltető.

Egy másik rendelet a lenmagolaj zár alá vételéről intézkedik. E rendelet szerint a lenolaj szállításához igazolás kell. A készleteket az augusztus 31-iki állapot szerint s azon túl minden hónap 8-án kell bejelenteni. A rendelet egyaránt vonatkozik len- és repezolajra, valamint ezeknek más olajjal való keverékeire. A szállításhoz szükséges igazolást kizáróan a kereskedelemügyi miniszter állítja ki. Igazolás nem kell oly áru szállításához, a melyet a forgalmi vállalatok augusztus 28-ika előtt fuvarozás vagy tárolás végett átvettek. Ennek a rendeletnek nincs büntető szankciója.

Kiviteli tilalmak. A kormánynak mindenemű szárnyasnak beigazolhatóan az 1915. évi augusztus hó 27-ikéig bezárólag feladott szárnyas kivételével, továbbá füge, aszuszó, szemekben és fürtökben, aprószó, citrom, limóni, czedrátyümölcs, citromlének, közönséges pamutszövetnek, finom és legfinomabb pamutszövetnek, továbbá bársony és bársonyszerű szöveteknek, bársonyszalagoknak, szalagárúknak, kötszövött és kötött áruknak és műszaki cikkek pamutból, asztalnemű, ágynemű és férfifehérnemű pamutból (a piperefehérnemű kivételével), mindennemű egyenruha és egyenruhacikk, hátizsákoknak, fényképezési lemezeknek és fényképezési papírosoknak, „borkő”-nek, nyers és finomított borsavas mésznek, borseprőnek (tészta szerű állapotban és szárítva) kivitelét megtiltotta.

A gazda nem fizet mérlegdíjat. Több oldalról fölmerült az a kérdés, hogy a gazda köteles-e a gabona átadásánál mérlegdíjat fizetni. Jól informált helyen megállapítják, hogy a gazda nem kötelezhető a mérlegdíj fizetésére. A ki követeli, visszaélést követ el, mivel a gabona árát megállapító rendelet csak arra kötelezi a termelőt, hogy a gabonát a hozzá legközelebb eső vasuti, vagy hajóállomásra szállítsa, a mivel szemben megkapja az átadaskor érvényes maximális árat, mely egyuttal minimális ár is, a miből semmiféle levonásnak nincs helye.

A magánfogyasztók lisztellátása. A mióta a kormány legutóbb kibocsátott egyik rendeletében akként intézkedett, hogy bizonyos időpontig mindenkinek jogában áll a saját és hozzátartozóinak liszttel való ellátásáról egy év tartamára előre gondoskodni, azóta a fogyasztók nagy igyekezettel akarják e jogot kihasználni. E közben határozott tulzába is esnek, mert attól félnek, hogy lisztinség fog bekövetkezni, a mi pedig igazán alaptalan félelem. Az említett kormányrendelet fent idézett részletét egyébiránt nagyon sokan félreértik és azért szükségesnek tartjuk az érdeklődőket az alábbiakban felvilágosítani. A kormány a lisztellátás érdekében megengedi elsősorban, hogy a termelők és azok, a kik a gabonamennyiségnek birtokában vannak, a rendelkezésükre álló gabonából annyi lisztet örökléssenek, a mennyit saját háztartásukra és hozzátartozóik ellátására a jövő évi aratásig szükséges. Megengedi továbbá, hogy egyes intézetek, vállalatok, szövetkezetek stb. a tagjaik vagy alkalmazottaik ellátására a helyi hatóságtól (a fővárosban a belügyminiszteriumtól) legkésőbb ez év szeptember hó 16-ig gabonavásárlási engedélyt szerezzenek, a melynek felhasználásával vagy átruházásával bármely malommal megállapodást köthetnek. A mint ezekből kitűnik, magánfogyasztók hatósági engedély nélkül nem vásárolhatnak lisztet közvetlenül a malmoktól, a mint hogy a malmoknak sincs módjukban, hogy a magánosoktól érkező megrendeléseket teljesítsék. A malmok ez idő szerint csupán a Haditermény-Társaságnak és a különféle törvényhatóságoknak örökléssenek, az előbbi társaság pedig a hadvezetőség és Ausztria szükségletét látja el.

Hadifoglyok czélszerűbb felhasználása a mezőgazdaságban. Az északi harcztérről Halász Miklós tartalékos főhadnagy, gazdasági akadémiai tanár az alábbi figyelemreméltó sorokat írja egyik lap-társunknak:

Általános munkáshiányról panaszkoduk akkor, mikor közel egy millióra becsülhető az ország területén elhelyezett hadifoglyok száma, kiknek ellátásáról, táplálásáról szintén csak a mi magtárainknak kell gondoskodni. Ha ebből 150 százalékot leütünk a más foglalkozásbeli és kevésbé megbíz-

Hirdetéseket

a KODOLÁNYI-féle

GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

részére a legjutányosabb áron elfogad a

„GAZDASÁGI LAPOK” kiadóhivatala Budapest, VIII., József-utcza 15.

ható elemekre, még mindig marad 500.000 erőteljes, munkabíró férfi, kiket fel lehet használni a még hátralevő cséplési, őszi vetési, szüretelési és más egyéb gazdasági munkákra. Kétségtelenül igaz, nem mondom ezzel újat, mert hiszeddig is felhasználják már a hadifoglyokat munkára, de nem eléggé kiterjedt mértékben. S nehezen lehet őket megkapni, nagy és hosszas utánjárást igényel megszerzésük, úgy hogy a hosszas utánjárásba, sűrűtésbe beleun a gazda, vagy mire mégis sikerül a foglyokhoz jutni, már késő, a munkák nagy része el van hanyagolva. A magam részéről úgy gondolnám hogy nemcsak a megye, de a járási székhelyeken is kellene megfelelő katonai parancsnokság felügyelete alatt a vidék szükséglete szerint hadifoglyokat elhelyezni, a honnan azután a katonai parancsnok a gazdák szó- vagy írásbeli kérésére azonnal kiadhatná munkára a foglyokat. Természetesen a foglyok elenőrzésére személyleirással, kis igazolvánnyal, nemkülönben katonai felügyelet, valamint a munkaadó őrizete által is szükséges gondoskodni. Ezzel a foglyok ellátása is egyszerűsítve van, mert minden munkaadó gondoskodik foglyomunkásai jó ellátásáról a fokozottabb munkakedv és nagyobb tevékenység érdekében. A munkára kiadott foglyokat vasárnapként be lehetne rendelni a járási székhelyre, hol a katonai parancsnok azok személyleírása alapján meggyőződhetnék létszámukról. Ugyancsak ekkor lehetné ruházatukat, tisztaságukat megvizsgálni, ellenőrizni, nemkülönben az orvos az egészségügyi felügyeletet is gyakorolhatná.

A háborús jövedelmek megadóztatása. Egészen bizonyos, hogy a háború után az összes európai államok pénzügyminiszterei azon fogják törni a fejüket, milyen finánciális műveletekkel lehetne szaporítani az állami bevételeket. Új adók és új monopóliumok lépnek majd életbe, hogy a megnövekedett állami pénzügyi szükségleteket legyen miből fedezni. Az is bizonyos, hogy ha valamelyik állam pénzügyminiszterének sikerül egy jó bevételi forrást fölfedezni, azt a többi államokban is igyekeznek majd kihasználni. Ebből a szempontból nagyon fontos ránk nézve is, hogyan fogják megcsinálni a német birodalomban az ugynevezett háborús jövedelmek megadóztatását, a melynek tervét Helfferich néhány nappal ezelőtt már bejelentette a birodalmi gyűlésben. Tulajdonképpen ama rendkívüli üzleti nyereségekről van itt szó, melyek a háborús konjunkturák hatása alatt állottak elő és a melyek azért rendkívüliek, mivel az előző év vagy néhány előző esztendő üzleti nyereségének átlagát lényegesen meghaladják. Tehát nemcsak a szorosabb értelemben vett hadseregnek szállító vállalatok nagy üzleti nyeresége tartoznak e kategóriába, hanem az összes üzleti vállalkozásoké — például a mezőgazdasági üzemek jövedelmei is — melyeket a háborús viszonyok rendkívüli arányokban megnöveltek. Ezt az adót tehát azoknak kell majd viselni, a kiknek jövedelme lényegesen szaporodott a háború alatt, ugyanakkor, a mikor a lakosság széles rétegei kisebb-nagyobb mértékben gazdasági károkat voltak kénytelenek elszenvedni. Persze ezek egyelőre csak tervek és az, hogy miképpen állapítják majd meg a háború után az új adónak egész rendszerét, hogyan fogják pontosan körülírni az adóalapot, milyen lesz az adókulcs, azt még a németek is csak a nyugodt időkben fogják eldönteni. Annyi bizonyos, hogy a tervbevett új adónak bevezetése igen sok nehézségbe ütközik és nagy körültekintést igényel majd a kérdésnek igazságos megoldása. Érdekes, hogy egy semleges állam: Dánia a háborús nyereségek megadóztatásáról máris hozott törvényt, melyet 1915. december 1-én léptetnek majd életbe. Ez is csak a rendkívüli nyereségeket adoztatja meg és ezért a 10.000 koronán alulmaradó jövedelmi többletet figyelmen kívül hagyja. Ha az üzleti nyereség — teljesen mellékes milyen üzleti tevékenységből állott elő — 1915. évben az előző évi üzleti nyereséget 10.000 koronánál nagyobb összeggel haladja meg, ez a nagyobb összeg 10 százalékos adó alá esik Dániában.

A szövetkezetek és a közlelmelés. A városi lakosság élelmelésében meglehetősen zavarokat okoz az árak emelkedése, a mit többnyire annak tulajdonítanak, hogy aránylag véve kevés áru kerül a piacokra. A hatóságok persze folyton kísérleteznek, hogy az árakat lehetőleg normális mederbe szorítsák, de törekvésüknek vajmi ritkán van sikere. Most a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége köriratot intézett a városokhoz, hogy a városi fogyasztók falusi termelők szövetkezetei útján lássák el magukat élelmiszerekkel, különösen tojással és baromfival. Ebben az átiratban szó van persze a közvetítő úrsoráról, az illetéktelen közvetítés terjeszkedésének statisztikai adatairól, a humanizmusról, hazafias készségről s szóval mindenről, a mit egy szépen stilizált köriratban a drágaság kérdéséről két, vagy három oldalon el lehet mondani. A tulajdonképpeni magva a köriratnak mégis az, hogy a városok lássák el piaczaikat a

megyebeli falusi fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján tojással és baromfival. Nem mondjuk, hogy ez a gondolat rossz, sőt ellenkezőleg. A termelő szövetkezeteknek a városok közlelmelésében rendkívül nagy szerepük és jövőjük lehet, de nem úgy ám, hogy a városok maguk álljanak be nagykereskedőknek, a kik e szövetkezetektől az árut megveszik és piaczaikon, vagy vásárcsarnokaikban elárúsítják, hanem úgy, hogy a szövetkezetek bármiféle formában maguk, a saját kockázatukra igyekezzenek a tényleges szükségletet kielégíteni. Ha már most a szövetkezetek szövetsége olyan köriratot küldött volna a városoknak, hogy Pózonnyban kipróbálták a közvetlen összeköttetés rendszerét és annak eredménye az áraknak X%-os csökkenése volt, tehát ezt a példát most már kötelessége minden városnak utánozni; akkor mi is a legnagyobb lelkesedéssel álltunk volna e kezdeményezés melé. Így azonban az egészet csak elhibázott és jelentőség nélkül való kísérletnek tartjuk.

A szőlőföldek adója. A szegedi szőlőtermésben, mint tudvalevő, a permetezés késése vagy teljes elmaradása következtében nagyon sok kárt tett a peronoszpóra. A szőlőbirtokosokat most értesítették, hogy a földmivelésügyi miniszter rendelete értelmében mindazok, a kiknek szőlőjében nem termett szőlő, a földre kivetett adó elengedését kérhetik.

Gépészek szabadságolásának meghosszabbítása. A Torda-aranyosvármegyei Gazdasági Egyesület fölliratot intézett a honvédelmi és földmivelésügyi miniszterhez a katonai szolgálat alól szeptember 15-ig mentesített gépészek szabadságidejének még négy héttel történő meghosszabbítása tárgyában. Megokolással fölhozza az egyesület, hogy a megyében levő cséplőgarnitúrák 90%-a benzinhajtásra van berendezve és a géptulajdonosok benzinszükségletének csak negyede utaltatott ki eddig. Ez sincs még a tulajdonosok kezén, úgy hogy a cséplés nagyon hátramaradt. Ennek a kárát csak úgy lehet elkerülni, ha a gépészek szabadságát meghosszabbítják. Multheti számunkban mi is így nyilatkoztunk.

Paraffin-kenőcs és olaj szénkátrányból. Németország évenként kb. 50 millió korona értékű kenőolajat importál. A behozatal, a háború kitörése óta, lényegesen csökkent, míg a szükséglet napról-napra emelkedik. Az áruhiány arra kényszerítette a szakköröket, hogy az olaj pótlására más termékeket használjanak. A német vegyészek kőszénkátrányból hasonló alkalmas melléktermékeket készítenek, mint a petróleumból. Különösen a kén tartalmu szénkátrányból állítanak elő paraffin kenőcsöt és olajat. A kőszénkátrányolajat nagy mennyiségben használják a vasuti kocsitengelyek kenésére. Ezt nálunk is megtehetnék, azonnal leszállna az olajok ára.

A tűzifa drágulása. A tűzifatermelők erőszakos árdragítás miatt a vidéki városok egymásután a földmivelésügyi kormányhoz fordulnak védelemért és arra kérték a kormányt, hogy a kincstári erdőkből adjon tűzifát a számukra. Néhány vidéki városnak már teljességgel is ilyen irányu kérelmet. Hogy mennyire jogosult volt a vidéki városok kérelme, azt legjobban igazolja a tűzifa rohamos árdragulása. Arad városának a Békéscsabai Áruforgalmi Rt. ez év májusában cserfát waggononként 205 koronával és bükkfát 195 koronával kínál eladásra. Augusztus közepén Arad városa új pályázatot hirdetett és erre egyetlen ajánlatot kapott a Potoczky uradalomtól, mely egy waggon cserfát már 340 koronáért, egy waggon bükkfát pedig 325 koronáért akar szállítani. Négy hónap alatt tehát több mint 50%-al drágították meg a tűzifa árát.

Mivel okolják meg a faiparosok az árak emelkedését? Imeretes, hogy a kormány elrendelte a tűzifakészletek összeírását. mint a faipari szakkörökben beszélük, ez az összeírás nagyon lassan és nehezen megy előre, mert a készletek még legnagyobb részt erdőkből vannak felhalmozva. Nagy bajjal jár a kész-

leteknek az erdőkből való elfuvarozása. Az összes készleteknek csak egyötöd részét sikerült eddig a rakodóhelyekre elszállítani. A tűzifa árának hallatlan megrágítását a lefűcsább árakkal próbálják vázolni a faipari szaklapok. Az egyik például azért tartja jogosnak a tűzifaárak 100%-os drágulását, mert a háború alatt a gabona is 100%-al, a hus 150%-al, a takarmány 150—300%-al, a bőr 150—200%-al, a fémek ára 100—200%-al, a papír pedig 100—120%-al lett drágább. Magyarul ez annyit jelent: »ha más is csal, miért ne csaljak én is?«

Csináljon a kormány magyar komló-középpontot! Már több ízben keltünk védelmére a magyar komlótermelés érdekének, a mely ellen a komlópiaczokon tervszerű merényletek észlelhetők. Bácsbodrog vármegye közgyűlésén került most szóba ez a kérdés, a hol Evetovics János képviselő tette szóvá, hogy a komlótermelő gazdák helyzete napról-napra súlyosbodik.

A komlótermelést — mondotta Evetovics — nagy veszedelem fenyegeti. Az állapotok javítására irányuló hatósági intézkedések sürgős foganatosítását kérte a főispántól, mint a kormánybizalmi emberétől és az alispántól, mint a vármegyei gépezet irányítójától. A komlótermelés fontos ügye a vármegyének. A midőn az egész vármegyében a belterjes gazdálkodás megindult, a komlótermelés fényes perspektívát nyújtó gazdasági ága eddig szokatlan nagy lendületet vett. Latinovits Pál akkori főispán és a gazdasági egyesület elnöke előterjesztésére Darányi földmivelésügyi miniszter leküldte Cséser Lajos tanárt, a ki számokkal, tényekkel és külföldi példákkal bizonyította, hogy a komlótermelés a legjövődmezőbb gazdasági ág. A buzdításnak meg volt az eredménye. Negyvenhat községben az ckszerű gazdálkodásra hajló gazdáknak tekintélyes része megkezdte a komlótermelést s hatalmas termelőgárgá fejlesztette. A belföldi és külföldi sörgyárosok figyelme a bácskai komló felé terelődött s mohón vásárolták. Olyan forgalom fejlődött ki, hogy Petrőczön nagyarányú komlópiacz támadt. Az érdekek védelmezésére megalakult a komlótermelők bizottsága. A termelés és értékesítés a fejlődés legmagasabb fokára 1907-ben ért. Ekkor 46 községben 800 kat. holdon 4900 q át termeltek. Tehát átlagosan 600 kg.-ot holdanként. (Az egész országban 1770 holdon összesen csak 9200 q-t terem.) Az ára 150—500 K közt váltakozott. Az átlagos ár 250 K volt 100 kg.-ként. E szerint az évi 4900 q komló értéke 735.000 K volt. És ma?! Ma is kifogástalan a komló minősége és a vevők mégse tekintenek feléje. Ha akad elvélve komoly vevő, az 50—60 K-ás árajánlatot tesz. Pedig a sörfogyasztás nem csökkent, a sörgyárak üzemét csak átmenetileg kellett redukálni. A sörárak állandóan emelkednek! A dolgok természetes rendjével ellenkezik tehát a komlógazdaság kedvezőtlen volta. A visszas és káros állapotok előidézője elsősorban az a fonák helyzet, hogy a bácskai komlótermelő, ha terményét el akarja adni, kénytelen azt Saasba szállítani, a hol megfelelő manipuláció után, idegen cégér alatt kel el. S mivel ma a saazi komlópiacz működése vasutforgalmi és bizonyos hibás kereskedelmi intézkedések folytán megbénult, a bácskai komlótermelő kénytelen terménye árának példátlan és igazolatlan csökkenéséből származó súlyos veszteségeket elszenvedni. Most tehát cselekedni kell. Még pedig gyorsan és céltudatosan. Meg kell teremteni a magyar Saaszt! Zombor, Hodság vagy Petrőcz igen alkalmasak erre a célra. A kormány útján közvetlen összeköttetést kell teremteni a külföldi sörgyárosokkal. A belföldiekkel pedig meg kell értetni, hogy a bácskai komlónak Saazon való megvétele — enyhén szólva — az üzleti szellem fogyatékoságára vall.

Motoreke bemutatató. A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület a hatvani főszolgabíró kez-

A
„HANGYA“

a Magyar Gazdasági Szövetkezetek és értékesítő szövetkezetek bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, a hol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményező utbaigazításért a

„Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX., Közraktár-utca 34. sz.

A „Hangya“ kötelékében az 1914. év végén 1278 fogyasztási szövetkezet működött, a melyek alap- és tartaléktőkéje 11 millió koronára rug, évi forgalmuk pedig meghaladja a 60 millió koronát. Földmivelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés s a termelés fejlesztése. Az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

deményezése és a gazdák kérelmére augusztus hó 29. és 30-ik napjain nagy érdeklődés mellett bemutatott Hatvanban egy 25 lóerejű, négy ekevasu benzin traktort: A motort a magyarországi nemzetközi aratógéptársaság (Budapest, Váci-ut 98.) küldte ki. A bemutató kiválóan jól sikerült, a motor minden várakozásnak teljesen megfelelt, szántott a hatvani kisgazdák parcellás földjeiben; homokos, nedves altalajú, magas, dombos és nehéz csipákás földekben. A motor minden fennakadás nélkül végezte a legjobb munkát, 18-20 cm. mélységgel, úgy hogy a gazdák azon meggyőződéssel távoztak a helyszínről, hogy a benzinmotor helyes kezeléssel van hivatva megoldani azon nehéz problémát, hogyan végezzék a gazdák az idei őszi szántás és vetési munkálatokat, mert fogatos igák nem állanak a gazdák rendelkezésére.

Földbirtokosaink figyelmét az őszi buzavetés alkalmával felhívjuk a mai »Corbin« hirdetésre.

Földbirtokosaink figyelmét az őszi buzavetés alkalmával felhívjuk a mai »Antispora Vita« hirdetésre.

Budapesti takarmányvásár.

(IX. ker.) Mester-utca, 1915. évi szept. hó 3. napján. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Fölhoztak a szokott községekben 150 szekér réti szénát, 55 szekér muhart, 6 szekér zsupszalmát, 50 szekér alomszalmát, — szekér takarmányszalmát, — szekér tengeriszárt, és 35 szekér luczerna és zabos-bükköny stb. 400 zsák szecsát.

A forgalom közepes.

Árak métermázsánként fillérben a következők. réti széna I. r. u. 1200—1400, réti széna II. r. u. 800—1100, réti széna csomagolása 700—760, muhart 1000—1600 zsupszalma 900—1060, alomszalma 700—800, takarmányszalma ———, tengeriszár ———, zabos-bükköny 1000-1500, óhere 1200—1600, luczerna 1100—1600, köles ———, sarju ———, szalma szecska 1000—1200.

Összes kocsiszám 300 Összes súly 360.000 kilogramm.

S Z E S Z.

A szeszüzletben a forgalom e héten ismét élénkebb volt és állandóan érkeztek megbízások prompt szállításra, *finomított szeszben* kartellált gyárakhoz maximális árban, míg ellenben vidéki kisebb finomítók és másodkézből finomítvány valamivel olcsóbban a maximális árnál volt ajánlva.

Denaturált szesz tartott és hordóval együtt 105 K-ig kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszeszben új termelési idényre alig volt már ajánlat, mert a vevők tartózkodóak és a termelés szabályozásáról szóló rendelet megjelenté előtt nagyobb üzletet kötni nem akarnak.

Az árak (maximális) nagyban:

Kontingens nyersszesz adó- és adópótlék nélkül	190 K
Kontingens finomított szesz adó- és adópótlék nélkül	200 »
Adózott finomított szesz	360 »
Exkontingens nyersszesz eczetgyárosoknak	130 »
Denaturált szesz	105 »

NYILTÉR.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Az őszi vetés.

Mivel pótoljuk a rézgálicot?

A háboru első éve bebizonyította, hogy a nemzetek sorsa nemcsak a harcsteren dől el, hanem a gazdasági téren is. Erős, megalapozott gazdasági tevékenység teszi lehetővé, hogy seregeink diadalmasan haladjanak előre ellenségeink földjén. És ha ezt meggondoljuk, rá fogunk jönni, hogy belépve a második háborus esztendőbe, még fokozottabb gondot kell fordítanunk a termés előkészítésére. Ennek az előkészítő munkának egyik legfontosabb része az őszi vetés, amelynek ideje elérkezett. A vetőmagcsávázás kérdésének megoldása biztosítja a jövő évi termés eredményét. A csávázásnak azonban egy nagy akadályja van: nincs rézgálicunk. A jó csávázásnak az a célja, hogy minden olyan káros élősködő, amely a magot elpusztítson, amelyet később a vetőmagfélék pusztítanak, megtámadnak. A gondos vetőmagpáncolásnak éppen az idején különösen azért van nagy jelentősége, mert a buza éppen a mi legkiválóbb buzatermő vidékünkön volt idején meglehetősen üszögös. Rézgálicunk azonban, amelyet a csávázáshoz használni szoktak, részben nincs, részben ahol van, igen magas árat kívánnak érte. A rézgálicot tehát pótolni kell valamivel és erre igen alkalmas egy most forgalomba kerülő kipróbált új csávázó szer: az »Antispora Vita«.

Ugy a külföldi legtekintélyesebb, mint a hazai laboratórium és gyakorlati kísérletek valóságos tökéletesnek mondható csávázó szerként nyilatkoznak az »Antispora Vitáról«.

Az »Antispora Vitának« leghatékonyabb, de nem kizárólagos alkotórésze ugyanaz, mint a peronospora elleni védekezésben rézgálicot ez idején oly eredményesen helyettesítő perocid. Az az értékes alkotórész pedig a cerosulfát. Mindkét gyakori és beható kísérleteket folytató szaktudósok sorából fel kell itt említenünk: dr. Stoklasa tanár, udvari tanácsos, a világhírű prágai növényfiziológust, *Bretschneider*, *Goozdenovic* *Portele*, de különösen *Stranakot*, a prágai mezőgazdasági fiziológiai kísérletező állomás igazgatóját; hazánk elismert szaktudósai sorából pedig a m. kir. központi szőlőszeti kísérleti állomás részéről *Dicenty* Dezsőt, a m. kir. növényélet és kertani állomás részéről pedig *Kern* Hermann, idevágó sorozatos kísérleteikkel, értékes munkálkodásuk döntő eredményéről a m. kir. »Kísérletügyi Közlemények« számolnak be.

A kísérletek két irányban folytak:

1. Az »Antispora Vita« befolyása a vetőmag csírázóképességére.
2. A sporaölő és penészgombapusztító hatására.

Kísérletek folytak búzával, árpával és a buzaüszöggel (*Tilletia Triticitii*), czukorréppával, takarmányréppával, tengeri stb.

A kísérletek eredménye röviden összefoglalva az, hogy az »Antispora Vita« 3 % os oldata ép úgy öli az összes sporákat, mint a rézgálicoldat, de míg az utóbbi a csírázóképességet gyakran kedvezőtlenül befolyásolja: az »Antispora-Vita« azt előmozdítja. Így például az árpa hatszor gyorsabban csírázott, ha »Antispora-Vita«-val csíráztattuk, mert az utóbbinak 3 % os oldatával csávázott árpa 24 óra alatt 64 % os rézgáliccal 8 %, mely különbözőzetek részben csak a 14-ik napon egyenlítődték ki. Az »Antispora Vita« katalitikus hatása a növény organizmusára az »Antispora Vita« radioaktivitásában leli magyarázatát, mely eredményt Stoklasa tanár minden kísérlete alkalmával elért.

Az »Antispora Vitát« *Schwarz* és *Tauber* nagykanizsai cég hozza forgalomba és árat a rézgálic elérhetőnél magas árával szemben 140 koronában állapította meg.

Bizonyosak vagyunk benne, hogy ezt a szert a gazdák fel fogják használni és a jövő évi termés biztosításáról méltóképpen és megfelelően fognak gondoskodni.

VÉDJÜK MEG A MAI ÉRTÉKES ÁLLATÁLLOMÁNYT!

A borjak felnevelése legjobban sikerül, ha mindjárt születésük után beoltatjuk azokat

BORJUTÜDŐLOB ÉS BORJUVERHÁS ELLEN.

VÉDEKEZZÜNK:

LÉPFENE ORBÁNCZ MIRIGYKÓR ellen gyorshatású szérumokkal.

Mindazon anyagok mint **eredeti készítmények** hazai törzsekben, az első hazai állatgyógy. szérumtelepen

JENNER-PASTEUR INTÉZET laboratóriumában készülnek és a készítmények állami felülvizsgálatnak. Sürgőnycim: Jennerpasteur Budapest.

Felelős főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

GR. BERCHTOLD LIPÓT ÉS NEJE KÁROLYI FERDINANDA GRÓFNŐ Ő EXCELLENTIÁIK URADALMAINAK NÖVÉNYNEMESÍTŐ TELEPEI.

Központ: **ÁRPÁDHALOM** (Csongrád megye.)

SZÉKÁCS ELEMÉR jószágigazgató által a legszigorubb egyedtenyésztési rendszer szerint

nemesített magyar búzák

kerülnek eladásra az árpádhalmi és peresznyei uradalmakban.

A búzák ára métermázsánként:

50 kg.-tól 10 métermázsáig terjedő rendeléseknél	56 korona
nagyobb rendeléseknél	52 »
egész waggon vételénél	48 »

Az árak az uradalmi állomásokra szállítva értetnek zsák nélkül.

Prospektussal ingyen és bérmentve szolgálunk.

A búzák megrendelhetők az **URADALMI IGAZGATÓSÁGNÁL** **ÁRPÁDHALOM**, (Csongrád megye) valamint a **MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNél** is **BUDAPEST, V., Alkotmány-utóza 29. szám alatt.**

A SZŐLŐ TRÁGYÁZÁSA.

Irta: **ORDÓDY LAJOS.**

Ajánlott küldéssel
3 K 45 fillér.

Ára **3 korona.**

Utánvétellel küldve
3 K 65 fillér.

Gyakorlati utmutatás arra, hogy miért kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt, a legnagyobb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a „GAZDASÁGI LAPOK” kiadóhivatalában Budapest, VIII., József-utca 15.

Haszonbérbe adó.

NÓGRÁD MEGYÉBEN

1200 magyar hold birtok,

melyből 600 hold szántóföld, a többi igen jó legelő, f. évi október 1-én bérbeadó.

Azonkívül van hozzá **50 magyar hold termő szőlő** kifogástalan állapotban.

Bővebb felvilágosítást ad:

BUCHVALDER LAJOS puszta Hosszuvölgy, u. p. Pásztó, Heves m.

A német kormány az általános kiviteli engedélyt a

Stock motorekékre megadta.

A gépek szállítása a rendelések
sorrendjében történik, azonnali
rendelésnél körülbelül október
:: közepére leszállítható. ::

VEZÉRKÉPVISELET:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖKÖK MÉRNÖKI IRODÁJA

Sürgőnycim: **Budapest, VI.,** Telefon:
„DIPLINGS.“ Vilmos császár-ut 45. 76—94.

GYAKORLATI GAZDÁK

legújabb nyilatkozatai a

„CORBIN“

magcsávázószer kiválóságáról.

Ajánlatot és használati utasítást küld:

Dr. KELETI és MURÁNYI vegyészeti gyára, UJPESTEN.

Nagyendréd és földemesi Szobonya Bertalan nyug. kir. földmivesiskolai igazgató-tanár, Horgosi-Királyhalom.

Évek óta boszant és károsít a varju, kipusztítván a magnak és takarmánynak való kikeltő tengerivetésemet, sőt a buzavetést is őriztetnem kell, hogy tönkre ne tegye a varju.

Megszerezvén azonban Önöktől a Corbint az idén, meglepett, hogy a varjak egyetlen szem tengerit sem rágtak ki, egyetlen szemet föl nem szedtek.

Nagy megnyugvámra szolgál ez nekem, mert egy ellenséggel kevesebb károsítja a gazdát, ha Corbinnal kezeli a vetőmagot.

Hermann Ferencz gazdasága, Bácsstóváros.

Tisztelettel értesitem, hogy a Corbin kedvező hatásáról már mult évben beszámoltunk.

Idén összes tengerivetőmagunkat csáváztuk Corbinnal, ismét jó eredménnyel. Mult ősszel üszög ellen is alkalmaztuk e szert buzavetéseinkben. A corbinizott parcella épügy mint rézgálicczal csávázott terület, teljesen üszögmentes volt és a fejlődésben semmiféle káros eltérést nem észleltünk.

Reviczky István, Vértpuszta.

Konstatálom, hogy egy a buza- mint a rozsvetésem igen szépen kikelt, tehát a csiraképességre Corbinjuknak semmi káros befolyása nem volt.

Az is kétségtelen, hogy a Corbin egy a buza- mint a rozsvetőmagot a varjak, sőt egerek pusztításától is megóvta. Ezt nemcsak az bizonyítja, hogy a kikelt vetés egyenletesen zöldel az egész bevetett területen, hanem az is, hogy kísérletképpen a bevetett tábla közepén nem Corbinnal csávázott kb. 4 hold buzavetésem, illetve a vetőmag a varjak és egerek kártevése által majdnem teljesen megsemmisült.

Ha a Corbin ára nem emelkedett, úgy ezennel megrendelek ...kg. Corbint.

Gróf Üchtritz Amadé Emil uradalmi kezelésége, Lökösháza.

Tavaly használtam első ízben a Corbint kukoriczára. A varjaktól, melyek nagy mennyiségben tanyáznak vetés idején, meg volt kímélve.

A mai állapottal nagyon meg vagyunk elégedve. Az idei vetést egészben fogjuk corbinozni, tekintettel az első kísérlet teljesen megfelelő voltánál fogva.

Hohenlohe hercege felügyelősége, Morvaszentjános. Távirat.

Corbin nagyszerűen bevált, kérünk még 50 kilogrammot gyorsáru, Székelyfalva, Burszentgyörgy állomásra.

Mária Terézia bajor királyné ő felsége gazd. intézősége, Hegyhátgyertyános, u. p. Nyögér.

Szíves tudomásvétel céljából közlöm, hogy a tavasszal Önöktől vásárolt »Corbin«-t az ültetett kukoricza páczolására használtuk azért, hogy a varju- és fázán-károkat megakadályozzuk. Ez évben csak pár holdon tettünk kísérletet s azt tapasztaltuk, hogy a páczolással a károknak elejét vettük.

Teresianumi béruradalom, Báltaszék.

Tudatjuk ezennel, hogy az Önöktől vásárolt Corbin magcsávázó szer minden tekintetben megfelelt.

Kubinyi János földbirtokos, Középszunyogpuszta.

A Corbinnal való csávázás a magok csirázóképességére nem volt befolyással, az szépen, egyenletesen kikelt.

A csávázott mag meg volt kímélve a varjak, egyéb madarak és egerek kártevésétől.

A kikelt corbinizott vetés mai állapotával meg vagyok elégedve, az olyan sűrű, mint ahogy el lett vetve.

A Corbinnal csávázott és nem csávázott parcellák között azt az eltérést tapasztaltam, hogy a nem csávázott megrikkult, a csávázott elegendő sűrű maradt, utóbbinál üszög abszolút nem mutatkozott.

Lengyel Nándor, Kemencze.

A csávázott mag varjuk és egerek kártevésétől meg lett kímélve.

A Corbinnal csávázott vetés teljesen üszögmentes, míg a csávázatlan őszi vetésben sok üszög van, tehát a Corbin üszög elleni páczolószernek bevált.

Weisz Arthur, Pala, u. p. Németlad.

Szíves soraira válaszolva, tudatom, hogy a csirázást a Corbin nem befolyásolta, meg is volt a mag minden ellenségétől kímélve. A tavaszitakból a kukoriczánál és oly árpánál, mely a majorhoz közel volt, megfelelt a Corbin.

Schlésinger József, Csorna.

A Corbint, mint csávázószer mi gabonacsávázásra használtuk és ugylátszik e célra meglehetősen bevált, sőt a varjak is kikerültek a vetést. Már most látni a vetésben a különbséget, ugyanis a Corbint későn kaptam meg, így egy részét csávázás nélkül kellett elvetni.

Wittek János jegyző, Ács.

Hogy a corbinizott mag elvetését a varjak és madarak unszimpatiával fogadták, arra a következőkből jöttem rá. Árpavetésem mellett közvetlenül zabot vetettem, melyet nem corbiniztam meg. Árpavetésem Corbinnal páczolt magja azonban olyan büzt terjesztett, hogy a gép után ugyan leszálltak a varjak, azonban nyomban felrebbentek, egy szemet sem vettek fel. Zabvetésem felett undorral szálltak el s tőlem mintegy 15—20 táblával távolabb levő vetésre vetették magukat.

En tehát őszintén csak legnagyobb megelégedésemnek adhatok kifejezést és sajnálom, hogy nagyszerű készítményüket, lapokban megjelenő hirdetésnyükökből későn ismerhettem meg, míg ha előbb megismerem, bizonyára megmenthettem volna 5 hold rozsvetésemet.

Már ez alkalommal tisztelettel bejelentem, hogy az őszi vetések alkalmával ismét fogok kérni ezen hatalmas szerből.

Endre László, Pötölte.

A Corbinnal, melyet 20 hold őszi (kései) buzavetésnél használtam, nagyon, nagyon meg vagyok elégedve, mivel az avval páczolt magot sem a varjuk, sem az egerek nem bántották, sőt a varjuk e táblákat feltűnően és messziről elkerülték. Azt sajnálom, hogy az előbb elvetett 600 hold rozs és búzát nem evvel páczoltuk, mert ott határozottan több a kár.

Legközelebbi vetésünkhöz nem fogom elmulasztani, hogy mindent ezen igazán hasznos szerrel páczoljak.

M. kir. kincstári birtokkezelőség, Gerendkeresztur.

A Corbin a magvak csirázóképességét egyáltalában nem gátolja, sőt egy helyen a gyorsabb csirázás tünt föl.

Corbinnal csávázott magot a varjak nem bántották. A kikelt corbinizott maggal meg vagyok elégedve.

A corbinizott és tisztán vetett magvak között lehet, hogy csak képzelődésből, előnyben tartom a corbinizottat, de lehet, hogy a kedvezőbb időjárás és fekvés eredményezhette.

Jövőre a tengerit ismét corbinozni próbálom, mert ezidén csakis a varjaktól való védekezés volt a főczélom, mi igen szép eredménnyel járt.

Jászóvári prépostság erdőhivatala, Jászó.

A Corbinnal csávázott makk teljesen meg volt kímélve a varjuk, egyéb madarak és egerek kártevésétől.

Igen szép a tölgycsemete.

Galgóczy Antal, Pusztatónye.

A Corbin a mag csirázására semmiféle hátránnyal nem volt.

A kikelt vetéssel meg vagyok elégedve. A Corbinnal csávázott tengeri komplettebb, mint a nem csávázott.

Fő, hogy teljesen utasítás szerint járjunk el és csak annyit páczoljunk, mennyit aznap elvetni tudunk.

Gróber József, Császtapuszta.

Csak kukoriczát csáváztam Corbinnal, minthogy a csalamádé földünk a cselédházak előtt fekszik, tehát teljesen a tyukok prédájára van. Ebből eredő kellemetlenségek elkerülése miatt használtam a Corbin-csávázást, mit teljesen sikeresnek tapasztaltam, mert a tyukok egyáltalában, még a kint talált magot sem ették, sem pedig nem kaparták.

Palkovich Viktor esperes-plébános, Guta.

A Corbinnal csávázott kukoriczát nyílt udvaron szárítottam. Azt tapasztaltam, hogy a baromfiak meg sem merték közelíteni. A bátrabbak egyik-másik, ha közelebb jött, amint a szagát megérezte, szinte futott tőle. A madarak ellen tehát egész biztos védőszer.

Gyarmati Jenő intéző, Töviskepuszta.

Az Önöktől rendelt Corbin nagyszerűen sikerült, úgy egértől, mint varjaktól teljesen megvédte a magot a Corbin-csávázás, mert amelyik nem volt csávázva, hiányosan kel. Ezen a vidéken sok az egér és a varju. Fogadja érte köszönetem.

Vértes-boglári bérgazdaság, Vértes-Boglár.

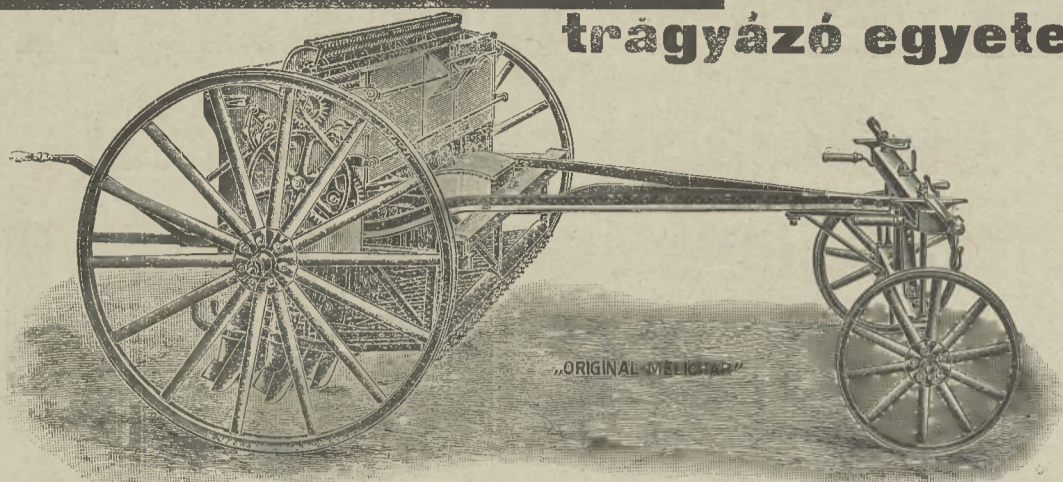
Megkeresésükre igazolom, hogy a Corbinnal csávázott tengerivetőmag szépen kikelt és ezideig az egerek semmi kárt nem tettek, jövőben nagyobb kísérletet fogok tenni.

Özv. Jálies Gézáne szőlős-gyáli gazdasága, Szőlős-Gyál.

A csávázott mag — zab és kukoricza — a major mellett levő két táblán vetetett és a baromfi által, mely a csávázatlan magot ezelőtt mindig megdézsmálta, nem szenvedett kárt.

A vetés állapota teljesen kielégítő.

IMPERATOR műtrágyaszóróval egyesített sorbavető- és sorbátrágyázó egyetemes vetőgépeink

értékes előnyei a jelenlegi viszonyok mellett különösen fontosak.

Az e géppel elérhető: egyenletes vetés, valamint a műtrágya sorbavetése

a vetőmag- és műtrágya- nagyfoku megtakarítását

eredményezik, miáltal oly mértékben emelik ezen egyesített vetőgépeink gazdaságos alkalmazását és használhatóságát, hogy az

IMPERATOR

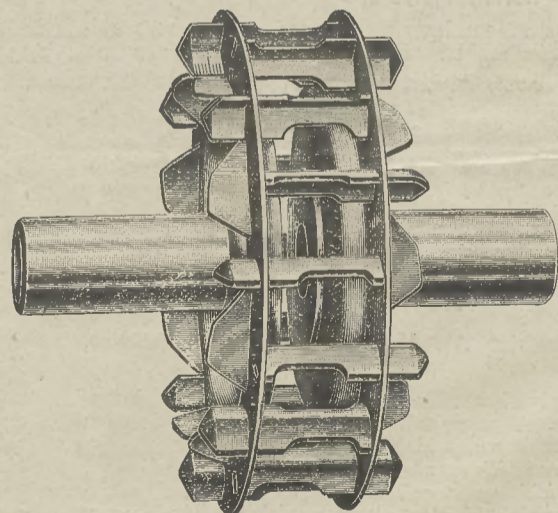
már az első idényben kifizeti magát, hisz qualitativ munkateljesítményével a jó termés oly fontos előfeltételeit biztosítja, melyeknek értékét minden gyakorlati gazda kellőképpen értékelni tud.

EREDETI

EREDETI

MELICHAR „UNIKUM DRILL”

sorvetőgépeink szerkezeti egyszerűségükben rejlő tökéletességüknél és jó munkateljesítményüknél fogva világhírnévre tettek szert.

Több mint 68,000 eredeti MELICHAR vetőgép üzemben!

Óvakodjunk utánzatoktól!

Érdeklődőknek készséggel küld részletes ábrás leírást:

BÄCHER RUDOLF—MELICHAR FERENCZ.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Teréz-körút 26.